

12304 aag
31
P H Æ D R I

K
AUGUSTI CÆSARIS

L I B E R T I

Fabularum Æsopiarum

L I B R I Q U I N Q U E ,

C U M

Paraphrasi perpetua.

Operâ

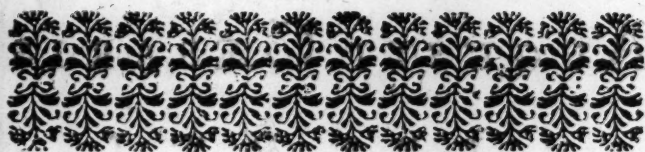
THOMÆ JOHNSON, A. M.

In Usum

Scholæ *Brentfordiensis*.

L O N D I N I :

Impensis BERNARDI LINTOTT, in
Vico *Fleetstreet*, prope *Templum*. 1714.

PHÆDR I

AUGUSTI CÆSARIS Liberti

Fabularum *Æsopiarum*

LIBRI QUINQUE.

LIBER I.

PROLOGUS.

ÆSOPUS auctor quam materiam repperit,
Hanc ego polivi versibus senariis.
Duplex libelli dos est: quòd risum movet,
Et quòd prudenti vitam consilio monet.
Calumniari si quis autem voluerit,
Quòd arbores loquantur, non tantùm feræ,
Fictis jocari nos meminerit fabulis.

F A B.

PARAPHRASIS

IN

PHÆDR I

AUGUSTI CÆSARIS Liberti

Fabularum *Æsopiarum*

LIBROS QUINQUE.

LIBER I.

PROLOGUS.

EGO polivi versibus Iambicis sex pedum hanc materiam, quam *Æsopus* repperit primus. Utilitas hujus libelli est duplex, quod creat risum, & quod dirigit vitam humanam prudenti consilio. Si quis autem voluerit reprehendere nos malitiose, quod arbores loquantur, non solum fera, ille meminerit nos iocari fictis fabulis.

A 2

FAB.

F A B. I.

Facile est opprimere innocentem.

LUPUS & AGNUS.

AD rivum eundem Lupus & Agnus venerant
Siti compulsi: superior stabat Lupus,
Longèque inferior Agnus. Tunc fauce improbâ
Latro incitatus jurgii causam intulit.

L. Cur, inquit, *turbulentam mihi fecisti aquam
Istam bibenti?* Laniger contra timens:

A. *Quê possum, queso, facere quod quereris, Lups?*
A te decurrit ad meos haustus liquor.

Repulsus ille veritatis viribus,

L. *Ante hos sex menses at maledixisti mihi.*
Respondit Agnus: *Equidem natus non eram.*

L. *Pater herculè tuus, inquit, maledixit mihi.*
Atque ita correptum lacerat injustâ nece.
Hæc propter illos scripta est homines fabula,
Qui fictis causis innocentes opprimunt.

F A B. II.

Minima de Malis.

RANÆ REGEM POSTULANTES.

ATHENÆ quàm florerent æquis legibus,
Procax libertas civitatem miscuit,
Frænūque solvit pristinur Licentia.
Hinc conspiratis factionum partibus,
Arcem tyrannus occupat Pisistratus.
Quum tristem servitutem flerent Attici,
Non quia crudelis ille, sed quoniam grave

Omnino

LIBER I.

5

F A B. I.

Facile est opprimere innocentem.

LUPUS & AGNUS.

LUPUS & Agnus simul pulsi per sitim venerant ad eundem rivum; Lupus stabat superior propius fontem, & Agnus longè inferior procul à fonte. Tum Lupus predator stimulatus rabida fame prior intulit pretextum iurgii. Cur, inquit ille, fecisti aquam istam lutulentam mihi bibenti. Agnus timens respondit, Quomodo possum facere, quæso, quod tu, O Lupe, quereris? Aqua decurrit limpida à te ad me potantem. Lupus, repulsus vi veritatis, ait, ante hos sex menses maledixisti mihi. Agnus respondit, ego quidem tunc non eram natus. Pater, inquit ille, per Herculem juro, tuus maledixit mihi; atque ita lacerat agnum correptum faucibus usque ad necem eamque injustam.

Hæc Fabula scripta est propter illos homines
Qui opprimunt innocentes fictis de causis.

F A B. II.

Minima de Malis.

RANÆ REGEM POSTULANTES.

CUM Athena florent iustis legibus, Libertas semper petax perturbavit ordines civium, & Licentia rupit frænum pristinum imperii. Hinc partibus factionum congregatis, Pististratus, ut rex, occupat arcem urbis, quo suam dominationem firmiorem reddat. Cum Athenienses lugerent tristem suam servitutem, & cœpissent queri, (non quia ille crudelis erat, sed quoniam onus levissimum grave est eis

6 PHÆDRI FABULARUM

Omnino insuetis onus) & cœpissent queri,
Æsopus talem tum fabellam rettulit.

Ranæ vagantes liberis paludibus,
Clamore magno Regem petiere à Jove,
Qui dissolutos mores vi compesceret.
Pater Deorum risit, atque illis dedit
Parvum tigillum, missum quod subito vadi
Motu sonoque terruit pavidum genus.
Hoc mersum limo cùm jaceret diutius,
Fortè una tacitè profert è stagno caput,
Et, explorato rege, cunctas evocat.
Illæ, timore posito, certatim adnatant,
Lignumque supra turba petulans insilit :
Quod quum inquinassent omni contumeliâ,
Alium rogantes regem misere ad Jovem,
Inutilis quoniam esset qui fuerat datus.
Tum misit illis hydrum, qui dente aspero
Corripere cœpit singulas : frustra necem
Fugitant inertes : vocem præcludit metus.
Furtim igitur dant Mercurio mandata ad Jovem
Adstrictis ut succurrat. Tunc contra Deus,
*Quia nolistis vestrum ferre, inquit, bonum,
Malum perferete.* Vos quoque, O cives, ait,
Hoc sustinete, majus ne veniat malum.

F A B. III.

In propria pelle quiesce.

GRACULUS SUPERBUS.

NE gloriari libeat alienis bonis,
Suoque potiùs habitu vitam degere,
Æsopus nobis hoc exemplum prodidit.

Tumens inani Graculus superbiâ,
Pennas, Pavoni quæ deciderant, sustulit,
Sèque exornavit : deinde contemnens suos,
Immiscuit se pavonum formoso gregi.

qui non omnino assueverunt ferre) *Æsopus* tunc narra-
vit talem fabellam.

Rane vagantes in liberis paludibus petebant regem
à Jove clamore magno, qui cohiberet suâ auctoritate
mores earum corruptos. Pater Deorum risit, atque
dedit illis parvum tigillum, quod, subito iactum, ter-
ruit timidum genus ranarum motu & sono aquæ. Cum
hoc tignum jacuisset diu mersum in limo, fortè una
rana tacitè profert caput suum è stagno, & rege, qua-
lis sit, accuratè cognito, evocat cæteras omnes. Illæ,
timore amoto, adnatant ad lignum, certantes quis
prior veniat, & turba insolens insilit super lignum :
quod lignum cum polluissent omni genere immundi-
tiæ & contumeliæ, rogantes alium regem misere Le-
gatos ad Jovem, quoniam rex, qui datus fuerat, esset
inutilis. Tum pater Deorum (Jupiter) misit illis ser-
pentem aquaticum, qui cæpit corripere alias post alias
dente acuto. Rane consiliû inopes frustra huc illuc fu-
giunt mortem : metus impedit illarum vocem, & pro-
hibet queri ; dant igitur clam Mercurio mandata ad
Jovem, ut succurrat eis afflictis & miseris. Tunc
Deus contrà dixit, Quia vos, O Rane, noluiſtis ferre
vèstrum regem bonum, ferte porro hunc malum. Sic
vos quoque, O cives Athenienses, ait *Æsopus*, sustinete
hoc præsens malum, ne majus veniat vobis.

F A B. III.

In propria pelle quiesce.

GRACULUS SUPERBUS.

ÆSOPUS proposuit nobis hoc exemplum, ne cui
libeat gloriari alienis bonis, & ut potius libeat
cuique degere suam vitam sito in habitu.

Graculus tumens inani superbiâ, collegit pennas que
deciderant à Pavone, & supra modum ornavit se eis :
deinde contemnens suos graculos, adhaerit se formoso

8 PHÆDRI FABULARUM

Illi impudenti pennas eripiunt avi,
Fugantque rostris. Malè mulcatus Graculus
Redire mœrens cœpit ad proprium genus,
A quo repulsus tristem sustinuit notam.
Tum quidam ex illis quos priùs despexerat :
*Gr. Contentus nostris si fuisses sedibus,
Et quod natura dederat voluisses pati :
Nec illam expertus esses contumeliam,
Nec hanc repulsam tua sentiret calamitas.*

F A B. IV.

Avidum sua sæpe deludit aviditas.

CANIS NATANS.

A Mittit meritò proprium, qui alienum appetit.
Canis per flumen carnem dum ferret natans,
Lympharum in speculo vidit simulacrum suum.
Aliamque prædam ab alio ferri putans,
Eripere voluit: verum decepta aviditas,
Et, quem tenebat, ore demisit cibum;
Nec, quem petebat, potuit adeò attingere.

F A B. V.

Potentioris societatem fuge.

VACCA, CAPELLA, OVIS & LEO.

NUnquam est fidelis cum potente societas;
Testatur hæc fabella propositum meum.
Vacca & Capella, & patiens Ovis injuriæ,
Socii fuere cum Leone in saltibus.
Hi quum cepissent Cervum vasti corporis,
Sic est locutus, partibus factis, Leo:
*Ego primam tollo, nominor quia Leo :
Secundam, quia sum fortis, tribuetis mihi :
Tum quia plus valeo, me sequetur tertia :*

Malo

gredi Pavonum. Illi eripiunt pennas impudenti avi, & fugant eum suis rostris. Graculus male verberatus cœpit redire flens ad proprium genus, a quo genere repulsus, sustinuit tristem notam infamiae. Tum quidam Graculus ex illis quos despexerat prius, sic dixit: Si fuisses contentus nostrâ statione, & voluisses pati quod natura dederat, nec expertus esses illam a Pavonibus contumeliâ, nec tua calamitas hanc sentiret a nobis repulsam.

F A B. IV.

Avidum sua sæpe deludit aviditas.

CANIS NATANS.

ILL E amittit meritò suum, qui appetit alienum.
Canis natans trans flumen, dum ferret carnem, vidit imaginem suam in speculo undarum; & putans aliam prædam ferri ab alio cane voluit eripere eam: sed aviditas illius decepta, & demisit ore cibum quem tenebat, & multò minus potuit attingere eum quem appetebat.

F A B. V.

Potentioris societatem fuge.

VACCA, CAPELLA, OVIS & LEO.

SOcietas cum homine potente nunquam est fidelis;
hec fabella confirmat meam propositionem.

Vacca & Capella, & Ovis solita patienter ferre iniurias fuere socii cum Leone in sylvis. Cum hi cepissent Cervium vastæ magnitudinis, Leo sic locutus est, Cervo in partes diviso: ego tollo primam partem, quia sum minor Leo; dabitis mihi secundam partem, quia sum fortis; tertia pars veniet ad me, quia plus valeo robore quam vos; patietur ille malum si quis vestrum
teji-

10 PHÆDRI FABULARUM

*Malo adficietur si quis quartam tetigerit.
Sic totam prædam sola improbitas abstulit.*

F A B. VI.

Improbortum improba foboles.

RANÆ ad SOLEM.

Vicini furis celebres vidit nuptias
Æsopus, & continuò narrare incipit.
¶ Uxorem quondam Sol quum vellet ducere,
Ranæ sustulere ad sidera.
¶ Victo permotus quærit Jupiter
Causam querelæ: quædam tum stagni incola
Nunc, inquit, omnes, unus exurit lacus,
Cogitque miseras arida sede emori:
Quidnam futurum est, si creârit liberos?

F A B. VII.

Stultorum honor inglorius.

VULPES ad PERSONAM TRAGICAM.

Personam tragicam fortè vulpes viderat:
O quanta species, inquit, cerebrum non habet!
¶ Hoc illis dictum est, quibus honorem & gloriam
Fortuna tribuit, sensum communem abstulit.

F A B. VIII.

Malos tueri haud tutum.

LUPUS & GRUS.

QUI pretium meriti ab improbis desiderat,
Bis peccat: primum quòniã indignos adjuvat:
Impiunè abire deinde quia jam non potest.

¶ Os

*et tegerit quartam partem. Sic injusta illius violentia
sola abstulit totam prædam.*

F A B. VI.

Improborum improba soboles.

RANÆ ad SOLEM.

Æ SOPUS vidit nuptias frequentatas furis vicini
sui, & continuo incipit narrare hanc fabulam.

*Olim cum Sol vellet ducere uxorem, ranae suscule-
runt clamorem ad sydera: Jupiter perturbatus junctis
earum vocibus, rogat causam querelæ tantæ. Tunc
quædam rana incola stagni, inquit, Ut res nunc sunt,
Sol, licet simplex & unus, exsiccat omnes latus, &
cogit nos miseras ranas mori arida in sedibus, quidnam
futurum est de nobis, si ille creaverit liberos, i. e.
plures Soles.*

F A B. VII.

Stultorum in honor inglorius.

VULPES ad PERSONAM TRAGICAM.

Vulpes forte viderat Larvam Tragicam, & inquit,
O quam formosa facies non habet cerebrum.

*Hoc argumentum, hæc prædicta est illis, qui-
bus fortuna tribuit honorem & gloriam, sed abstulit
sensum plerisque hominibus communem.*

F A B. VIII.

Malos tueri haud tutum.

LUPUS & GRUS.

QUI expectat mercedem sui beneficii ab improbis
hominibus, bis offendit, primo quia adjuvat
immerentes, secundo quia cum adjuverit non satis ha-
bet abire illæsus.

Cum

¶ Os devoratum fauce quum hæreret Lupi,
 Magno dolore victus cœpit singulos
 Inlicere pretio, ut illud extraherent malum.
 Tandem persuasa est jurejurando Gruis;
 Gulæque credens colli longitudinem,
 Periculofam fecit medicinam Lupo.
 Pro quo quum pactum flagitaret præmium:
 L. *Ingrata es, inquit, ore que nostro caput
 Incolumè abstuleris, & mercedem postulas.*

F A B. IX.

Ne insultes miseris.

PASSER & LEPUS.

S I B I non cavere, & aliis consilium dare
 Stultum esse paucis ostendamus versibus.
 ¶ Oppressum ab Aquilâ fletus edentem graves
 Leporem objurgabat Passer. *Ubi pernicitas
 Nota, inquit, illa est? quid ita cessârunt pedes?*
 Dum loquitur, ipsum accipiter nec opinum rapit,
 Questûque vano clamitantem interficit.
 Lepus semianimus mortis in solatio:
 L. *Qui modo securus nostra inridebas mala,
 Simili querelâ fata deploras tua.*

F A B. X.

Mendaci ne verum quidem dicenti creditur.

LUPUS & VULPES, JUDICE SIMIO.

Q Uicumque turpi fraude semel innotuit,
 Etiam si verum dicit, amittit fidem.
 Hoc adtestatur brevis Æsopi fabula.
 ¶ Lupus arguebat Vulpem furti crimine,
 Negabat illa se esse culpæ proximam.
 Tunc judex inter illos sedit Simius.
 Uterque causam cûm perorassent suam,
 Dixisse fertur Simius sententiam:

Cum os aride voratum haberet in fauce Lupi, ille victus magno dolore cepit persuadere alios Lupos post alios, pretio proposito, ut extraherent illud molestum os. Sed noluerunt induci. Tandem Gruis persuasa est juramento illius, & committens collum longum gula, fecit medicinam Lupo periculosam sibi: pro qua medicinam cum Gruis postularet vehementer pactum premium, Lupus inquit, ingrata es, quæ abstuleris tuum caput saluum ex ore nostro, & postules mercedem.

F A B. IX.

Ne insultes Miseris.

PASSER & LEPUS.

Ostendamus in paucis versibus rem esse stultam, hominem non cavere sibi, & consilium dare aliis.

Passer increpabat Lupum correptum ab Aquilâ, emittentem graves & flebiles voces. Ubi, inquit, est illa tua tam nota velocitas? Cur pedes tui ita tardi facti sunt? Dum Passer loquitur, Accipiter rapit ipsum incautum, & necat clamitantem variâ & inutili querelâ. Lepus semivivus, solatio hoc mortis accepto, dixit, tu, qui modò curâ vacuus irridebas nostrâ infortunia, nunc deploras tua sata simili querelâ.

F A B. X.

Mendaci ne verum quidem dicenti creditur.

LUPUS & VULPES, JUDICE SIMIO.

Quicumque semel fuit infamis ob turpem fraudem, amittit fidem suam, etiam si dicit veritatem. Brevis hac fabula Æsopi probat hoc.

Lupus accusabat Vulpem de crimine furti, illa negabat se esse obnoxiam culpæ: tunc Simius sedit iudex inter eos. Cum uterque fecissent finem orandi suam cau-
sam

*Tu non videris perdidisse quod petis :
Te credo subripuisse quod pulchre negas.*

F A B. XI.

Ridicula in imbelles virtutis ostentatio.

ASINUS & LEO VENANTES.

Virtutis expers verbis jactans gloriam,
Ignotos fallit, notis est derisui.
¶ Venari Asello comite quum vellet Leo,
Contextit illum frutice, & admonuit simul
Ut insueta voce terreret feras,
Fugientes ipse exciperet. Hic auritulus
Clamorem subitum tollit totis viribus,
Novoque turbat bestias miraculo;
Quæ dum paventes, exitus notos petunt,
Leonis affliguntur horrendo impetu.
Qui postquam cæde fessus est, Asinum evocat,
Jubetque vocem premere : tunc ille insolens :
A. *Qualis videtur tibi opera hæc vocis mea ?*
L. *Insignis, inquit, sic ut nisi nosses tuum*
Animum, genusque, simili fugissem metu :

F A B. XII.

Utilissimum sæpe quod contemnitur.

CERVUS CORNIBUS IMPEDITUS.

Laudatis utiliora quæ contempseris
Sæpè inveniri, hæc exerit narratio.
¶ Ad fontem cervus quum bibisset restitit,
Et in liquore vidit effigiem suam.
Ibi dum ramosa mirans laudat cornua,
Crurumque nimiam tenuitatem vituperat,

Ve-

Sam, Simius fertur pronunciaſſe ſententiam; Tu, O Lupe, non videris perdidiffe id quod petis; credo te, O Vulpes, ſubripuiſſe quod tam pulchrè negas a te ſubreptum fuiſſe.

F A B. XI.

Ridicula in imbellè virtutis oſtentatio.

ASINUS & LEO VENANTES.

QUI carens omni virtute jactat verbis glorioſa facta, decidit eos qui eum non norunt, ſed eſt ludibrio eis qui norunt eum.

Cum Leo vellet venari Afello comite, texit eum frutice, & momuit eum eodem tempore, ut terreret ſeras beſtias ſua inſolitâ voce, dicens quod ipſe prehenderet eas fugientes. Tum Aſinus, (habens longas aures) inſigniter auritus, tollit ſubitum clamorem totis viribus, & turbat beſtias inſolito ſuo & prodigioſo ſono: quæ dum timentes fugiunt ad elabendi vias ſibi notas, ſternuntur in terram horribili aggreſſu Leonis; qui poſtquam feſſus eſt cæde Ferarum, evocat e frutice Aſinum, & jubet eum continere vocem. Tunc Aſinus factus arrogans dixit, Opera hæc vocis meæ qualis videtur tibi eſſe? Leo inquit, Opera videtur mihi inſignis eſſe, ita ut niſi noſſem tuum animum timidum, & genus ignavum, ipſe fugiſſem pari metu.

F A B. XII.

Utiliſſimum ſæpe quod contemnitur.

CERVUS CORNIBUS IMPEDITUS.

HÆC Fabula monſtrat, ea quæ deſpexeris ſæpe inveniri utiliora eis quæ laudata fuerunt.

Cervus cum bibiſſet reſſitit ad fontem, & vidit imaginem ſuam in aquâ pellucidâ. Dum ibi mirans laudat cornua ſua arborea, & conte munit nimiam gracilitatem

16 PHÆDRI FABULARUM

Venantium subito vocibus conterritus
 Per campum fugere cepit, & cursu levi
 Canes elusit: silva tum excepit ferum,
 In qua retentis impeditis cornibus
 Lacerari cepit moribus sævis canum.
 Tunc moriens, vocem hanc edidisse dicitur:
*O me infelicem, qui nunc demum intelligo,
 Ut illa mihi profuerint quæ despexeram,
 Et quæ laudaram, quantum luctus habuerint!*

F A B. XIII.

Laudatore nihil insidiosus.
 VULPES & CORVUS.

QUI se laudari gaudent verbis subdolis
 Serâ dant poenas turpes poenitentia.
 ¶ Quum de fenestra Corvus raptum caseum
 Comesse vellet celsâ residens arbore,
 Hunc vidit Vulpes, deinde sic cepit loqui:
*O qui tuarum, Corve, pennarum est nitor!
 Quantum decoris corpore & vultu geris?
 Si vocem haberes, nulla prior ales foret.*
 At ille stultus, dum vult vocem ostendere,
 Emisit ore caseum, quem celeriter
 Dolosa Vulpes avidis rapuit dentibus.
 Tum demum ingemuit Corvi deceptus stupor.
 Hæc re probatur quantum ingenium valet;
 Virtute semper prævalet sapientia.

F A B. XIV.

Fallax vulgi iudicium.

EX SUTORE MEDICUS.

Malus quum Sutor inopiâ deperditus
 Medicinam ignoto facere cepisset loco,
 Et vendicaret falso antidotum nomine,
 Verboſis

tatem suorum crurum, perterritus subito clamoribus venatorum cepit fugere per planitiem, & fessilit canes celeri cursu; tum sylva recepit cervum ferum, in qua impeditus cornibus implicitis cepit lacerari servis d'ntibus canum. Tunc ille moriens dicitur locutus esse hanc vocem, O me infelicem, qui nunc tandem intelligo, quantum illa crura profuerint mihi quæ despexeram, & quantum dolorem cornua tulerint secum, quæ laudaveram.

F A B. XIII.

Laudatore nihil infidiosus.

VULPES & CORVUS.

QUI gaudent laudari verbis blandis & dolosis, plerumque patiuntur pœnas pudendas ob stultitiam nimis serâ pœnitentiâ.

Cum Corvus residens in altâ arbore vellet comedere caseum raptum e fenestrâ; Vulpes vidit hunc, & tum ita cepit loqui: Corve, O quantus est nitor pennarum tuarum? Quantum decorem geris in corpore & vultu? Si haberes vocem nulla avis foret præstantior. At ille, ut stultus, dum vult ostendere vocem suam, emisit ex ore caseum, quem celeriter dolosa vulpes rapuit avidis dentibus. Tum serò nimis stupidus Corvus deceptus ingemuit. Probatur hæc fabulâ quantam vim ingenium habet; Sapientia semper valentior est robore.

F A B. XIV.

Fallax vulgi iudicium.

EX SUTORE MEDICUS.

CUM Sutor imperitus perditus egestate cepisset exercere artem medicam in loco ubi nemo eum novit, & ostentare suam antidotum ita distam falso

18 PHÆDRI FABULÆRUM

Verbosis adquisivit sibi famam strophis.
 Hic, quum jaceret morbo confectus gravi
 Rex urbis, ejus experiendi gratiâ,
 Scyphum poposcit; fusâ dein simulans aquâ
 Antidoto miscere illius se toxicum,
 Hoc bibere jussit ipsum, posito præmio.
 Timore mortis ille tum confessus est,
 Non artis ullâ medicum se prudentiâ,
 Verum stupore vulgi factum nobilem.
 Rex advocatâ concione hæc addidit:
Quanta putatis esse vos dementiæ,
Qui capita vestra non dubitatis credere,
Cui calceandos nemo commisit pedes?
 ¶ Hoc pertinere verè ad illos dixerim,
 Quorum stultitia quæstus impudentiæ est.

F A B. XV.

Pauper dominum non fortem mutat.

ASINUS EGREGIE CORDATUS.

IN principatu commutando civium
 Nil præter domini nomen mutant pauperes.
 Idessè verum parva hæc fabella indicat.
 ¶ Asellum in prato timidus pascebat senex;
 Is hostium clamore subito territus,
 Suadebat Asino fugere, ne possent capi.
 At ille lentus: *Quaso num binas mihi*
Clitellas impositurum victorem putas?
 Senex negavit: A. *Ergo quid refert meâ*
Cui serviam, clitellas dum portem meas?

F A B.

nomine, paravit sibi famam verbosâ & callidâ oratione. Hoc in loco cum rex urbis jaceret consumptus morbo gravi, poposcit cyathum, ut exploraret peritiam hominis, deinde simulans, aquâ infusâ in cyathum se miscere venenum unâ cum illius antidoto, jussit ipsum bibere hoc venenum, premio proposito. Tum Sutor confessus est præ metu mortis se non factum esse medicum nobilem ullâ scientiâ artis, sed stupidâ ignorantia vulgi. Rex, advocato concilio, sic dixit, Quam dementes putatis vos esse, qui non recusatis credere vestras vitas ei cui nemo credidit pedes instruendos calceis.

Fure dixerim hoc pertinere ad eos, quorum stultitia præbet lucrum impudentibus.

F A B. XV.

Pauper dominum non fortem mutat.

ASINUS EGREGIE CORDATUS.

Pauperes cives in mutatione suorum principum mutant nihil præter nomen domini. Hæc parva fabella indicat id dictum esse verum.

Senex timidus pascebat Asellum in prato: ille terribitus subito clamore hostium suadebat Asinum fugere, ne caperentur: at Asinus ignavus dixit ei, Rogo te, num putas victorem impositurum esse mihi binas cliellas? Senex dixit non impositurum esse. Ergo, inquit Asinus, quid attinet ad me cui sim servus, quamdiu portem meas cliellas.

F A B. XVI.

Fidejussorem infidum cave.

OVIS & CERVUS.

Fraudator nomen quum locat sponso improbo,
Non rem expedire, sed malam dare expetit.

¶ Ovem rogabat Cervus modium tritici,
Lupo sponso; at illa præmetuens dolum;
Rapere atque abire semper consuevit Lupus:
Tu de conspectu fugere veloci impetu,
Ubi vos requiram quum dies advenit?

F A B. XVII.

Calumniatorem sua poena manet.

OVIS, CANIS, & LUPUS.

Solent mendaces luere poenas malefici.
¶ Calumniator ab Ove quum peteret Canis,
Quem commodasse panem se contenderet,
Lupus citatus testis, non unum modò
Deberi dixit, verum affirmavit decem.
Ovis damnata falso testimonio
Quod non debebat solvit. Post paucos dies
Bidens jacentem in fovea conspexit Lupum:
Hæc (inquit) merces fraudis à superis datur.

F A B. XVIII.

Horret quisque adire locum ubi læsus est.

MULIER PARTURIENS.

Nemo libenter recolit, qui læsit, locum.
¶ Instante partu mulier, actis mensibus,
Humo jacebat flebiles gemitus ciens.

Vir

F A B. XVI.

Fidejussorem infidum cave.

OVIS & CERVUS.

CUM Fraudator locat nomen suum utendum alii
sponsione invalidâ, & audaci, non cupit reddere
rem expeditam, sed malam & intricatam.

Cervus petebat ab ove modicum tritici, Lupus sponsore ;
at ovis maturè timens dolum dixit, Lupus semper soli-
tus est rapinâ vivere, & abire, tu solitus fuisti fu-
gere ex conspectu veloci impetu, ubi quæram vos, cum
dies statuta solutioni venerit ?

F A B. XVII.

Calumniatorem sua pœna manet.

OVIS, CANIS & LUPUS.

MEndaces homines solent dare pœnas ob malefa-
cta.

Cum Canis falsus accusator peteret ab ove panem,
quem affirmabat se ei commodasse, Lupus vocatus te-
stis dixit non modò unum panem deberi, sed affirmavit
decem panes deberi. Ovis damnata falso illius testi-
monio, solvit id quod non debebat. Post paucos dies
Ovis vidit Lupum jacentem in foveâ : Hec merces, in-
quit illa, fraudis datur tibi a Deis superis.

F A B. XVIII.

Horret quisque adire locum ubi læsus est.

MULIER PARTURIENS.

NEMO libenter redit ad locum qui semel læsit
eum.

Propinquante partu mulier finitis suis novem men-
sibus, jacebat in humo edens graves gemitus : Maritus

22 PHÆDRI FABULARUM

Vir est hortatus, corpus lecto reciperet,
Onus naturæ melius quo deponeret.
Minimè, *inquit illa*, posse confido loco
Malum finiri quo conceptum est initio.

F A B. XIX.

Omnem aditum malis præcludito.

CANIS PARTURIENS.

HAbent insidias hominis blanditiæ mali,
Quas ut vitemus, versus subiecti monent.
¶ Canis parturiens, quum rogasset alteram,
Ut foetum in ejus tugurio deponeret,
Facilè impetravit; dein reposcenti locum
Preces admovit: tempus exorans breve,
Dum firmiores catulos posset ducere.
Hoc quoque consumpto, flagitare validius
Cubile cœpit: *Si mihi & turba mee*
Par (inquit) esse potueris cedam loco.

F A B. XX.

Stultitia plerumque exitio est.

CANES FAMELICI.

STultum consilium non modò effectu caret,
Sed ad perniciem quoque mortales devocat.
¶ Corium depressum in fluvio viderunt Canes:
Id ut comesse extractum possent facilius,
Aquam capere ebibere, sed rupti prius
Periêre, quàm quod petierant, contingerent.

monuit eam, ut reclinaret corpus in lecto, quo commodius deponeret foetum suum, onus uteri. Illa inquit, Nequaquam confido malum posse finire in illo loco, in quo conceptum est primo.

F A B. XIX.

Omne aditum malis præcludito.

CANIS PARTURIENS.

Blandimenta hominis mali ferunt secum insidias, quas ut vitemus, versus sequentes monent.

Canis parturiens, cum rogasset alteram canem ut liceret sibi deponere catulos suos in tugurio ejus, facile impetravit veniam; deinde adhibuit novas preces alteri repescenti suam stationem, orando obtinens in tempus breve, dum possit educere catulos suos jam factos validiores. Hoc quoque tempore finita, illa altera cepit flagitare vehementius suum cubile, cui prima inquit, si poteris esse æqualis mihi & meorum catulorum turba discedam e loco.

F A B. XX.

Stultitia plerumque exitio est.

CANES FAMELICI.

Stultum consilium non modo caret effectu, sed deducit quoque homines ad suum exitium.

Canes viderunt corium demersum in fluvio: ut possent facilius comedere id tractum ex aqua, coeperunt ebibere aquam; sed disrupti perierunt, priusquam tangerent corium, quod petebant.

F A B. XXI.

Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est.

LEO SENIO CONFECTUS.

QUicumque amisit dignitatem pristinam
Ignavis etiam jocus est in casu gravi.

¶ Defectus annis & desertus viribus
Leo quum jaceret spiritum extremum trahens,
Aper fulmineis ad eum venit dentibus,
Et vindicavit ictu veterem injuriam.
Infestis Taurus mox confodit cornibus
Hostile corpus. Asinus ut vidit ferum
Impunè lædi, calcibus frontem extudit.
At ille expirans: *Fortes indignè tuli*
Mihi insultare; te, natura dedecus,
Quòd ferre cogor, certè bis videor mori.

F A B. XXII.

Qui alteri suam ob causam commodat, injurià postulat id gratiæ apponi sibi.

MUSTELA & HOMO.

MUSTELA ab homine prensa quum instantem necem

Effugere vellet: M. *Quæso* (inquit) *parcas mihi,*
Quæ tibi molestis muribus purgo domum.

Respondit ille: H. *Faceres si causâ meâ,*
Gratum esset, & dedissem veniam supplici:
Nunc quia laboras, ut fruaris reliquiis,
Quæ sunt rosuri, simul & ipsos devores,
Noli imputare vanum beneficium mihi.

Atque ita locutus improbam lero dedit.
Hoc in se dictum debent illi agnoscere,
Quorum privata servit utilitas sibi,
Et meritum inane jactant imprudentibus.

F A B.

F A B. XXI.

Miser vel ignavissimo cuique ludibrio est.

LEO SENIO CONFECTUS.

QUicunque amisit honorem pristinum, jocus est etiam inertibus & timidis in suâ calamitate.

Cum Leo consumptus senectute, & destitutus robore jaceret, agrè ducens spiritum extremum, Aper venit ad eum dentibus suis fulminis instar ferientibus, & ultus est veterem injuriam ictu. Paulo post Taurus penetravit corpus hostile Leonis cornibus suis in eum irruentibus. Asinus, ubi vidit Leonem ferum ladi sine ludentis damno, contudit frontem Leonis calcibus. At Leo expirans animam ultimam dixit, Agrè tuli fortes bestias insultare mihi; certè bis videor mori, quod cogor ferre te natura dedecus.

F A B. XXII.

Qui alteri suam ob causam commodat, injuriâ postulat id gratiâ apponi sibi.

MUSTELA & HOMO.

CUM Mustela capta ab homine vellet effugere necem præsentem, Oro te, Mustela inquit, Ut parcas mihi, quæ libero tuam domum a muribus molestis tibi. Homo respondit, Si faceres id causâ meâ pro beneficio estimarem id, & parcißem tibi petenti. Nunc quia laboras ut fruaris reliquiis cibi, quæ mures tantum vellunt rodere, utque devores mures quoque ipsos, noli imputare mihi vanum beneficium; atque ita loturus homo dedit neci mustelam impudentem & iniqua postulantem.

Illi homines debent fateri hoc argumentum scriptum contra se, quorum potestas benefaciendi impenditur sibi solis, & tamen jactant beneficium inutile apud homines imperitos.

F A R.

F A B. XXIII.

Suspecta malorum beneficia.

CANIS FIDELIS.

REpente liberalis stultis gratus est,
Verum peritis irritos tendit dolos.

¶ Nocturnus quum fur panem misisset Cani,
Objecto tentans an cibo posset capi :
Heus (inquit) *linguam vis meam præcludere,*
Nè latrem pro re domini ? multum falleris.
Namque ista subita me jubet benignitas
Vigilare, facias ne meâ culpâ lucrum.

F A B. XXIV.

Potentes ne tentes æmulari.

RANA RUPTA.

INops potentem dum vult imitari, perit.
¶ In prato quodam Rana conspexit Boyem,
Et tacta invidiâ tantæ magnitudinis,
Rugosam inflavit pellem : tum natos suos
Interrogavit, *an Bove esset latior. ?*
Illi negarunt. Rursus intendit cutem
Majore nisu, & simili quæsit modo,
Quis major esset ? Illi dixerunt: *Bovem.*
Novissimè indignata, dum vult validius
Inflare sese, rupto jacuit corpore.

F A B. XXV.

Rete ne tendas Accipitri & Milvio.

CANIS & CROCODILUS.

Consilia qui dant prava cautis hominibus,
Et perdunt operam, & deridentur turpiter.
¶ Canes

F A B. XXIII.

Suspecta malorum beneficia.

CANIS FIDELIS.

Homo repente liberalis placet stultis, sed struit insidias vanas contra prudentes.

Cum Fur nocturnus objecisset panem canis, tentans an possit capi cibo objecto, heus, inquit canis, visne impedire meam linguam, ne latrem pro commodo domini mei? multum falleris, nam ista subita liberalitas jubet me attentius vigilare, ne facias lucrum ex mea negligentia.

F A B. XXIV.

Potentes ne tentes æmulari.

RANA RUPTA.

Inops perit, dum studet imitari hominem potentem. Rana vidit bovem in quodam prato, & infecta invidia ob tantam illius magnitudinem inflavit pellem rugosam. Tum rogavit natos suos, an esset latior Bove. Nati dicebant eam non esse latiore; rursus distendit cutem majore conatu, & quaesivit eodem modo, quis esset major. Nati dixerunt Bovem esse majorem. Tandem Rana irata, dum vult inflare se adhuc magis & magis, jacuit mortua corpore dirupto.

F A B. XXV.

Rete ne tendas Accipitri & Milvio.

CANIS & CROCODILUS.

QUI dant mala consilia cæcis hominibus, & perdunt suum laborem, & deridentur turpiter.

Dictum

¶ Canes currentes bibere in Nilo flumine,
A Crocodilis ne rapiantur, traditum est.
Igitur quum currens bibere cœpisset canis,
Sic Crocodilus: *Quamlibet lambe otio,*
Noli vereri; at ille; Facerem mehercule,
Nisi esse scirem carnis te cupidum mea.

F A B. XXVI.

Par pari refertur.

VULPES & CICONIA.

Nulli nocendum: si quis verò læserit,
Multandum simili jure fabella admonet.

¶ Vulpes ad cœnam dicitur Ciconiam
Prior invitasse, & illi in patina liquidam
Posuisse forbitionem, quam nullo modo
Gustare esuriens potuerit Ciconia:
Quæ Vulpem quum revocasset, intrito cibo
Plenam lagonam posuit: huic rostrum inferens
Satiatur ipsa, & torquet convivam fame:
Quæ cum lagonæ frustra collum lamberet,
Peregrinam sic locutam volucrem accepimus:
Sua quisque exempla debet a quo animo pati.

F A B. XXVII.

Avarus suus sibi carnifex est.

CANIS, THESAURUS, & VULTURIUS.

HÆC res avaris esse conveniens potest,
Et qui humiles nati, dici locupleres student.

¶ Humana effodiens ossa, thesaurum Canis
Invenit: & violavit quia Manes Deos,
Injecta est illi divitiarum cupiditas,
Pœnas ut sanctæ religioni penderet.
Itaque aurum dum custodit, oblitus cibi

Fame

Dictum fuit a veteribus canes bibere in Nilo flumine currentes, ne capiuntur a crocodilis; igitur cum canis cepisset bibere currens, crocodilus sic dixit ei, lambe otiose, quantum aquæ vis, noli timere, at canis respondit, Facerem id, i. e. lamberem sanè, si non scirem te cupidum esse carnis nec.

F A B. XXVI.

Par pari refertur.

VULPES & CICONIA.

Nocendum est nulli, si quis verò læserit alium, fabella monet eum esse puniendum simili lege.

Vulpes dicitur prior invitasse Ciconiam ad cœnam, & posuisse liquidam sorbitionem in patinâ ante eam, quam sorbitionem Ciconia ejuriens potuit gustare nullo modo. Quæ cum invitasset vicissim Vulpem, posuit ante eam lagonam plenam cibo comminuto, cui lagonæ rostrum inferens ipsa satiatur, & cruciat contrivam fame. Quæ cum frustra lamheret lagenæ colulum, audivimus famâ avem peregrinam sic locutam esse, Quisque debet ferre exempla, quæ statuit in alios patiente animo.

F A B. XXVII.

Avarus suus sibi carnifex est.

CANIS, THESAURUS, & VULTURIUS.

Hæc fabula potest convenire avaris hominibus, & hiis, qui nati humiles genere, affectant dici locupletes.

Canis eruens a terrâ ossa humana invenit thesaurum, & quia violavit Deos inferos, cupiditas demissa est in eum, ut daret pœnas ob sanctam religionem violatam. Ergo dum canis custodit aurum, oblitus cibi sui, ene-

Fame est consumptus : quem stans Vulturius super
 Fertur locutus : *O Canis, meritò jaces,*
Qui concupisti subito regales opes,
Trivio conceptus, & educatus siercore.

F A B. XXVIII.

Ne magnus tenuem despicio.

VULPES & AQUILA.

QUamvis sublimes debent humiles metuere :
 Vindicta docili quia patet solertiæ.

¶ Vulpinos catulos Aquila quondam sustulit :
 Nidòque posuit pullis, escam ut carperent :
 Hanc persecuta mater, orare incipit,
 Ne tantum miseræ luctum importaret sibi.
 Contempsit illa, tuta quippe ipso loco.
 Vulpes ab arâ rapuit ardentem facem,
 Totamque flammis arborem circumdedit,
 Hosti dolorem damno miscens sanguinis.
 Aquila ut periculo mortis eriperet suos,
 Incolumes natos, supplex Vulpi tradidit.

F A B. XXIX.

Est cui magno constitit diæterium.

ASINUS IRRIDENS APRUM.

PLERUMQUE stulti risum dum captant levem,
 Gravi destingunt alios contumeliâ,
 Et sibi nocivum concitant periculum.

¶ Asellus Apro cum fuisset obviuſ :
Salve, inquit, Frater. Ille indignans repudiat
Officium, & quærit, cur sic mentiri velit.
Asinus demisso pene ; si similem negas
Tibi me esse, certe simile est hoc rostro tuo.
Aper cum vellet facere generosum impetum,
Repressit iram : &, facilis vindicta est mihi,
Sed inquinari nolo ignavo sanguine.

F A B.

Etus est fame : super quem Vulturius stans dicitur sic locutus esse, O Canis, meritò jaces mortuus, qui natus in trivio, & nutritus stercore appetisti subito regales opes.

F A B. XXVIII.

Ne magnus tenuem despicio.

VULPES & AQUILA.

Homines quantumvis sublimes debent timere humiles; quia vindicta patet ingenio docili.

Aquila quondam sustulit in altum catulos vulpis, & apposuit suis pullis in nido, ut caperent escam. Mater catulorum insecuta aquilam ad nidum incipit orare, ne inferret tantum dolorem sibi misera. Aquila contempsit illam orantem, quippe tuta ab ipso loci situ : Vulpes rapuit ab ara facem ardentem, & circumdedit totam arborem flammis, conficiens dolorem hosti etiam cum jacturâ suorum catulorum. Aquila ut eriperet suos & periculo mortis, supplicem tradidit Vulpi natos illius incolumes.

F A B. XXIX.

Est cui magno constitit disterium.

ASINUS IRRIDENS APRUM.

Sæpe stulti, dum captant quamvis occasionem leviter ridendi, offendunt alios gravi conumeliâ, & inferunt periculum noxium sibi.

Asellus cum fuisset obvius Apro inquit Salve, frater. Aper, iratus, rejicit officium, & rogat eum, cur velit ita mentiri : Asinus demisso pene inquit, Si negas me esse similem tibi, cerè hoc est simile rostro tuo. Aper cum facturus esset generosum impetum, cohibuit iram suam, & dixit, vindicta est facilis mihi, sed nolo pollui sanguine animalis adeò ignavi.

F A B.

F A B. XXX.

Mala publica in plebem recidunt.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

Humiles laborant, ubi potentes dissident.
 ¶ Rana in palude pugnam Taurorum intuens;
Heu quanta nobis instat perniciēs! ait.
 Interrogata ab aliā, cur hoc diceret,
 De principatu quum illi certarent gregis,
 Longēque ab illis degerent vitam boves:
Natio (ait) separata, ac diversum est genus:
Sed pulsus regno nemoris qui profugerit,
Paludis in secreta veniet latibula,
Et proculcatas obteret duro pede:
Caput ita ad nostrum furor illorum pertinet.

F A B. XXXI.

Cui fidas, vide.

MILVIUS & COLUMBÆ.

QUI se committit homini tutandum improbo,
 Auxilia dum requirit, exitium invenit.
 ¶ Columbæ sæpē quum fugissent Milvium,
 Et celeritate pennæ vitāssent necem,
 Consilium raptor vertit ad fallaciam:
 Et genus inerme tali decepit dolo:
Quare sollicitum potiūs arum ducitis,
Quam regem me creatis isto fœdere,
Qui vos ab omni tutas præstem injuriâ?
 Illæ credentes, tradunt sese Milvio:
 Qui regnum adeptus cœpit vesci singulas,
 Et exercere imperium sævis unguibus.
De reliquis tunc una: Merito plectimur.

PHÆDRI

F A B. XXX.

Mala publica in plebem recidunt.

RANÆ METUENTES TAURORUM PRÆLIA.

Humiles homines versantur in periculo, ubi potentes contendunt.

Rana videns pugnam Taurorum in palude, ait, Heu! quanta perniciēs impendet nobis! Rogata ab aliâ ranâ cur diceret hoc, cum Tauri illi certarent de imperio gregis, & vacca degerent vitam suam longè ab illis, ait, nati Taurorum est separata a nobis, & genus est diversum; prima Rana respondet, Sed ille, qui aufugerit pulsus e regno nemoris, veniet in secretas latebras paludis, & obteret nos calcatas passim duris ungulis, ita furor illorum extendit se ad nostram vitam.

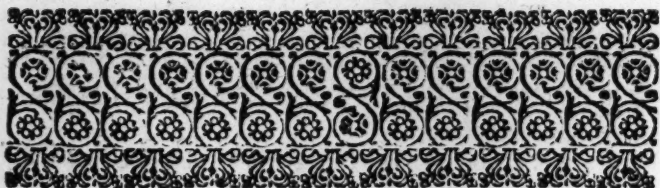
F A B. XXXI.

Cui fidas, vide.

MILVIUS & COLUMBÆ.

QUI credit se homini improbo defendendum, dum ille expectat auxilium, invenit exitium.

Cum sæpe Columbæ fugissent Milvium, & vitavissent necem celeritate pennarum; rapax Milvius vertit cogitationes suas ad fraudem, & decipit genus columbarum inerme tali dolo, Cur ducitis vitam plenam curis potius quam creatis me vestrum regem, inito fœdere, qui reddam vos tutas ab omni injuriâ? Columbæ credentes tradunt se Milvio tutandas, qui adeptus regnum cœpit edere alias post alias, & exercere imperium asperum unguibus, tunc una Columba de iis quæ erant relicte, inquit, Nos punimur merito.

P H Æ D R I
F A B U L A R U M
L I B E R S E C U N D U S .

P R O L O G U S .

EXemplis continetur Æsopi genus.
 Nec aliud quicquam per fabellas quæritur.
 Quàm corrigatur error ut mortalium,
 Acuatque sese diligens industria.
 Quicumque fuerit ergo narrandi locus,
 Dum capiat aurem & fervet propositum suum,
 Re commendatur, non auctoris nomine.
 Equidem omni curâ morem servabo Senis :
 Sed si libuerit aliquid interponere ;
 Dictorum, sensus ut delectet varietas,
 Bonas in partes (lector) accipias velim.

Sic

PARAPHRASIS IN PHÆDRI FABULAS.

LIBER II.

PROLOGUS.

Genus Scribendi, quo usus est *Æsopus*, constat
& comprehenditur exemplis, nec quicquam
aliud intenditur per fabulas, quam ut errores
hominum corrigantur, & laboriosa industria acuat se.
Ergo quæcunque dabitur mihi occasio narrandi quid-
vis; dum narratio illa delectet aurem legentis, &
seruet propositum fabularum finem, ex re ipsâ spectetur
& laudem inveniatur, non ex nomine auctoris. Ego
quidem propono morem *Senis Æsopi* servandum mihi om-
ni curâ, sed si placuerit mihi interponere aliquid fa-
cetiarum, ut varietas materiæ delectet sensus, Lector,

36 PHÆDRI FABULARUM

Sic istam tibi rependet brevitās gratiam,
Cujus verbosa nē sit commendatio,
Attende cur negare cupidīs debeas ;
Modestis etiam offerre quod non petierint.

F A B. I.

Sunt etiam sua præmia laudi.

LEO SAPIENS.

Super Juvenicum stabat dejectum Leo :
Prædator intervenit partem postulans :
Darem (inquit) nisi soleres per te sumere :
Et improbum rejecit. Fortè innoxius
Viator est deductus in eundem locum,
Feròque viso rettulit retrò pedem.
Cui placidus ille : *Non est quod timeas,* ait :
Et, quæ debetur pars tuæ modestiæ,
Audacter tolle. Tunc diviso tergo,
Silvas petivit, homini ut accessum daret.
Exemplum egregium prorsus & laudabile,
Verum est aviditas dives, & pauper pudor.

F A B. II.

Simile simili gaudet.

REPENTE CALVUS.

A Foeminis utcunque spoliari viros,
Ament, amentur, nempe exemplis discimus :
¶ Etatis mediæ quendam mulier non rudis
Regebat, annos celans elegantia :
Animosque ejusdem pulcra juvenis ceperat.
Ambæ videri dum volunt illi pares,
Capillos homini legere cœpère invicem.
Quum se putaret pingi curâ mulierum.
Calvus repente factus est, nam funditus
Canos puella, nigros anus evellerat.

F A B.

velim accipias in bonas partes, sic brevitatis nostra reddet tibi gratiam istius rei, i. e. candoris tui; cuius brevitatis laus ne sit verbosa & proluxa, attende animum ad rationem cur debeas negare avidè petentibus, etiam ultro dare modestis id quod non petierint.

F A B. I.

Sunt etiam sua præmia laudi.

LEO SAPIENS.

LEO stabat super juvenum ab illo fratrum; Latro postulans partem intervenit: Darem (inquit Leo) tibi partem si non soleres ultro rapere; & repulit impudentem hominem. Forte innocens viator devenit in eundem locum, & fero Leone viso tulit retro pedem; cui Leo placide dixit, nihil est quod timeas, & sume audacter partem illam, quæ debetur modestie tuæ. Tum tergo diviso Leo abiit ad Sylvas, ut daret homini locum adeundi. Exemplum eximium omnino, & dignum laude est, sed avidi sunt divites, pudor est pauper.

F A B. II.

Simile simili gaudet.

REPENTE CALVUS.

CLARE discimus ad exemplis homines spoliari a mulieribus utroque modo, siue illæ ament viros, siue amentur a viris.

Mulier callida regebat quendam virum mediæ ætatis, celans suos annos cultu eleganti, & pulchra adolescentula ceperat cor ejusdem. Dum ambæ Mulieres vultum videri similes illi, cœperunt vellere capillos hominis invicem, dum putaret se ornari curâ mulierum, factus est subito calvus; Nam puella evellerat canos capillos a radicibus, & anus evellerat nigros.

F A B. III.

Impunitas, peccandi illecebra.

HOMO & CANIS.

L Aceratus quidam morfu vehementis Canis,
 Tinctum cruore panem misit malefico,
 Audierat esse quod remedium vulneris.
 Tunc sic Æsopus : *Noli coram pluribus
 Hoc facere canibus, ne nos vivos devorent,
 Quum scierint esse tale culpe premium.*

¶ Successus improborum plures allicit.

F A B. IV.

Vir dolosus seges est mali.

AQUILA, FELIS & APER.

Aquila in sublimi quercu nidum fecerat:
 Felis cavernam nacta, in media pepererat:
 Sus nemoricultrix foetum ad imam posuerat.
 Tum fortuitum Felis contubernium
 Fraude & scelestâ sic evertit malitiâ.
 Ad nidum scandit volucris : *Pernicies, ait,
 Tibi paratur, forsân & misera mihi.*
*Nam fodere terram quod vides quotidie
 Aprum insidiosum, quercum vult evertere,
 Ut nostram in plano facile progeniem opprimat.*
 Terrore offuso, & perturbatis sensibus,
 Derepit ad cubile ferosæ suis;
Magno (inquit) in periculo sunt nati tui.
Nam simul exieris pastum, cum tenero grege,
Aquila est parata rapere porcellos tibi.
 Hunc quoque timore postquam complevit locum,
 Dolosa tuto condidit sese cavo.
 Inde evagata noctu suspensio pede,
 Ubi escâ se replevit & prolem suam,
 Pavorem simulans prospicit toto die.
 Ruinam metuens Aquila ramis desidet ;

Aper

F A B. III.

Impunitas, peccandi illecebra.

HOMO & CANIS.

Quidam homo, laceratus dentibus canis ferocis, jecit cani qui malum fecerat panem tinctum suo sanguine, quod audiverat esse remedium vulneris. Tunc Æsopus sic dixit, noli facere hoc coram pluribus canibus, ne devorent nos vivos, cum noverint talem esse mercedem culpæ.

Successus malorum inducit plures esse malos.

F A B. IV.

Vir dolosus seges est mali.

AQUILA, FELIS & APER.

Aquila fecerat nidum in altâ quercu: Felis nocte cavernam pepererat in mediâ quercu; Sus incolæ Sylvæ posuerat porcellos ad radicem imam: Tum Felis sic evertit dolo & scelestâ malitiâ, quam casu iniverant societatem & viciniam, scandit ad nidum aquile, ait, exitium tibi paratur, forsan & misera mihi; nam quod vides aprum dolosum fodere terram quotidie, cogitat eruere quercum, ut facile opprimat nostram prolem in plano Solo. Terrore ob oculos jacto, & sensibus Aquile omnino confusis, Felis deorsum repit ab cubile suis setosæ, inquit, Nati tui sunt in magno periculo; nam simul ac exieris ad cibum parandum cum tenero grege, aquila parata est eripere porcellos tibi. Postquam impleverat hunc etiam locum timore, felis dolosa condidit se in tuto cavo: inde repens per noctem pede leviter terræ imposito, ubi replevit se & prolem suam cibo, fingens timorem circumspexit totam diem. Aquila timens ruinam arboris desidet in ramis, Aper ut vitet rapinam porcello-

40 PHÆDRI FABULARUM

Aper rapinam vitans non prodit foras.
Quid multa? inedia sunt consumpti cum suis,
Felisque catulis largam præbuerunt dapem.

¶ Quantum homo bilinguis sæpè concinnat mali
Documentum habere stulta credulitas potest.

F A B. V.

Ne quid nimis.

CÆSAR ad ATRIENSEM.

EST Ardalionum quædam Romæ natio,
Trepidè concursans, occupata in otio,
Gratis anhelans, multa agendo nihil agens,
Sibi molesta, & aliis odiosissima.

Hanc emendare, si tamen possum, volo
Verà fabellà: pretium est operæ attendere.

¶ Cæsar Tiberius quum petens Neapolim,
In Misenensem villam venisset suam.
Quæ monte summo posita Luculli manu
Prospicit Siculum & prospicit Tuscum mare,
Ex alticinēsis unus atriensibus,

Cui tunica ab humeris linteo Pelusio
Erat districta, cirris dependentibus,
Perambulante læta Domino viridaria,
Alveolo cœpit ligneo conspergere
Humum æstuantem, come officium jactitans:
Sed derideretur: inde notis flexibus

Præcurrit alium in Xystum, sedans pulverem.
Agnoscit hominem Cæsar remque intelligit.
Id ut putavi esse nescio quid boni,
Hæu, (inquit Dominus) ille enim vero adsiluit
Donationis alacer certe gaudio.

Tum sic jocata est tanti majestas Ducis:
Non multum egisti, & opera nequicquam perit:
Multò majoris alapæ mecum veneunt.

F A B.

rum non exit foras. Quid loquor multa verba? ipsi cum suis natis perierunt fame, & dederunt largas epulas catulis felis.

Homines stultè creduli possunt hâc fabellâ doceri quantum mali homo bilinguis sepe impartat aliis.

F A B. V.

Nequid nimis.

CÆSAR ad ATRIENSEM.

EST Roma genus quoddam Ardelionum, multâ cum Solitudine huc illuc cursitans, occupatum simul & otiosum, frustra anhelans, multa agendo nihil agens, molestum sibi, odiosissimum aliis. Volo tamen emendare hanc nationem, si quidem possum, verâ Historiâ; operæ pretium est auscultare.

Cum Tiberius Cæsar proficiscens Neapolim venisset in villam suam Miseni (quæ in vertice montis edificata à Luculli manu prospectat Siculum mare, & respicit Tuscum mare) unus ex servis Atrii custodibus alte cinctus, cujus tunica erat destrieta linteo Ægyptiaco, cirris dependentibus, dum Dominus Cæsar ambulabat per amena viridaria, cœpit spargere humum calore fumantem ligneo alveo, ostentans officium obsequiosum & urbanum: Sed deridetur à Cæsare. Deinde per nota divortia præcurrit illi in aliud ambulacrum cohibens pulverem. Cæsar recordatur ineptum hominem, & intelligit quid sibi vult. Dum ille secum cogitavit eam Cæsaris agnitionem portare aliquid boni, Heus, inquit Imperator; ille protinus accurrit elatus gaudio certæ mercedis. Tum Majestas tanti Ducis sic jocata est, fecisti sane rem levem, & opera frustra impensa periit. Alapæ enim libertatis concessæ signa venduntur majori pretio apud me.

F A B.

F A B. VI.

Potentiam malitiâ adjutam quis effugiat ?

AQUILA, CORNIX, & TESTUDO.

Contra potentes nemo est munitus satis :

Si verò accessit confiliator maleficus,

Vis & nequitia quidquid oppugnant, ruit.

¶ Aquila in sublime sustulit Testudinem.

Quæ quum abdidisset corneâ corpus domo,

Nec ullo pacto lædi posset condita,

Venit per auras Cornix, & propter volans :

C. Opimam sanè prædam rapuisti unguibus,

Sed nisi monstrâro quid sit faciendum tibi,

Gravi nequicquam te lassabis pondere.

Promissa parte, suadet ut scopulum super

Altis ab astris duram inlidat corticem,

Quâ comminuta facilè vescatur cibo.

Inducta verbis aquila, monitis paruit,

Simul & magistræ largè divisit dapem

Sic tuta quæ naturæ fuerat munere,

Impar duabus occidit tristi nece.

F A B. VII.

Plura timenda divitibus.

MULI & LATRONES.

Muli gravati farcinis ibant duo ;

Unus ferebat fiscos cum pecunia,

Alter tumentes multo faccos hordeo.

Ille onere dives celsâ cervice eminens,

Clarumque collo jactans tintinnabulum :

Comes quieto sequitur & placido gradu.

Subitò Latrones ex insidiis advolant,

Intérque cædem ferro mulum consistant.

Diripiunt nummos, negligunt vile hordeum.

Spoliatus

F A B. VI.

Potentiam malitiâ adjutam quis effugiat?

AQUILA, CORNIX, & TESTUDO.

Nemo satis est rectus contra potentes : si vero consiliator malignus adjunxerit se ad eorum partes, violentia & fraus contra quodcunque pugnant id ruit.

Aquila sustulit Testudinem in sublime cœlum, quæ cum texisset corpus suum in corneâ domo, neque sic tecta posset lædi ullo modo ; Cornix venit per aerem, & volans propè eam, dixit : Rapuisti nobilem sane prædam tuis unguibus, sed nisi monstravero quid oporteat te facere, lassabis te frustrâ gravi onere. Parte promissâ Cornix monet eam, ut injiciat duram corticem super scopulum ab alto cœlo demissam, quâ cortice in minutas partes fractâ facile edat cibum. Aquila persuasa his verbis paruit admonitionibus, & eodem tempore liberaliter divisit dapem hanc suæ magistræ. Sic Testudo quæ fuerat secura beneficio naturæ ; inferior duabus periit tristi fato.

F A B. VII.

Plura timenda divitibus.

MULI & LATRONES.

DUO muli ibant in viâ graviter onusti sarcinis, unus ferebat corbes cum pecuniâ ; alter mulus ferebat saccos distentos multo hordeo ; Mulus ille dives onere ibat elevans altam cervicem, & jactans collo clarum tintinnabulum. Comes hordeo onustus sequitur quieto & placido passu. Repentè prædones volant in eos ex insidiis, & inter cœdem Mulionum vulnerant mulum onustum pecuniâ & divitem gladio, auferunt pecuniam
spernunt

Spoliatus igitur casus quum fleret suos,
Equidem (inquit alter) me contentum gaudeo,
Nam nil amisi, nec sum læsus vulnere.
 Hoc argumento tutâ est hominum tenuitas,
 Magnæ periculo sunt opes obnoxia.

F A B. VIII.

Plus videas tuis oculis quàm alienis.

CERVUS & BOVES.

Cervus nemorosis excitatus latibulis,
 Ut venatorum fugeret instantem necem,
 Cæco timore proximam villam petit,
 Et opportuno se Bovili condidit.
 Hæc bos latenti: *B. Quidnam voluisti tibi,*
Infelix ultro qui ad necem cucurreris,
Hominumque tecto spiritum commiseris?
 At ille supplex: *C. Vos modò, inquit, parcite,*
Occasione rursus erumpam datâ.
 Spatium diei noctis excipiunt vices;
 Frondem bubulcus adfert, nec ideo videt.
 Eunt subinde & redeunt omnes rustici,
 Nemo animadvertit: transit etiam villicus,
 Nec ille quicquam sentit; tum gaudens ferus
 Bobus quietis agere cœpit gratias,
 Hospitium adverso quòd præstiterint tempore.
 Respondit unus: *B. Salvum te cupimus quidem,*
Sed ille, qui oculos centum habet, si venerit,
Magno in periculo vita versatur tua.
 Hæc inter, ipse dominus à coenâ rediit:
 Et quia corruptos viderat nuper Boves,
 Accedit ad præsepe: *D. Cur frondis parum est?*
Stramenta desunt. Tollere hæc aranea
Quantum est laboris? Dum scrutatur singula,
 Cervi quoque alta est conspiciatus cornua;
 Quem convocatâ jubet occidi familiâ,
 Prædâque tollit. ¶ Hæc significat fabula,
 Dominum videre plurimum in rebus suis.

*spernunt vile hordeum ; igitur cum Mulus sic spoliatus
fletet sua infortunia, alter inquit, ego quidem gaudeo
me neglectum fuisse, nam amisi nil, nec laesus sum ul-
lo vulnere.*

*Ex hac fabulâ tenuis conditio hominum est secura,
sed magnæ opes sunt obnoxia, & expositæ periculis.*

F A B. VIII.

Plus videas tuis oculis quàm alienis.

CERVUS & BOVES.

Cervus excitatus e latebris, nemoris, ut fugeret
mortem imminentem a venatoribus, impulsus
stulto metu adiit proximam villam, & condidit se in
bovili opportunè sibi oblato. Hic Bos Cervo latenti di-
cit, quid proposuisti tibi, qui infelicitè ultro cucurre-
ris ad mortem, & commiseris vitam, tuam tecto
hominum tibi infensorum? At ille supplex inquit,
Vos modò parcite mihi, erumpam iterum cum occasio
faverit. Nox suâ vice reversa succedit spatio diei.
Bubulcus adfert frondem ad præsepe, nec vel sic
videt Cervum ; omnes rustici eunt subinde & redeunt.
Nemo observat eum: Villa etiam custos transit, nec
ille sentit quicquam de Cervo ; tum ferus (cervus)
gaudens cæpit agere gratias bobus quietis, quia fecis-
sent hospitium securum ei in duro tempore. Unus re-
spondit, Opramus quidè te salvum, sed si ille venerit,
qui centum habet oculos, vita tua est in magno pericu-
lo. Interea ipse dominus redit post cœnam, & quia
viderat nuper Boves macilentos & sordidos, adit ad
præsepe, dicit, Cur parvum frondis est? Stramenta
desunt. Quantulum est laboris auferre hæc aranea.
Dum lustrat singula, vidit quoque cornua alta Cervi,
quem jubet necari a famulis convocatis, & aufert præ-
dam. Hæc fabula significat Dominum videre pluri-
mum in rebus suis.

F A B.

F A B. IX.

Epilogus.

INVIDIA VIRTUTUM COMES.

ÆSOPI ingentem statuam posuere Attici,
 Servumque collocarunt æterna in basi,
 Patere honoris scirent ut cuncti viam,
 Nec generi tribui, sed virtuti gloriam.
 Quoniam occuparat alter nè primus forem,
 Nè solus esset studui, quod superfuit :
 Nec hæc invidia, verum est æmulatio.
 Quod si labori faverit Latium meo,
 Plures habebit quos opponat Græciæ.
 Si livor obrectare curam voluerit,
 Non tamen eripiet laudis conscientiam.
 Si nostrum studium ad aures pervenit tuas
 Et arte fictas animus sentit fabulas,
 Omnem querelam submovet felicitas.
 Sin autem doctus illis occurrit labor,
 Sinistra quos in lucem natura extulit,
 Nec quicquam possunt nisi meliores carpere,
 Fatale exitium corde durato feram,
 Donec Fortunam criminis pudeat sui.

F A B. IX.

Epilogus.

INVIDIA VIRTUTUM COMES.

AThenienses erexerunt statuam ingentem *Æsopi*, & posuerunt eum quamvis ferrum in basi immortalis, ut omnes scirent viam ad honorem patere, & gloriam non dari nobilitati generi, sed virtuti. Quoniam alter prævenit me, ne forem primus auctor fabularum, laboravi ne solus esset scriptor, quod modò restabat agendum: Neque hoc est invidia, verum laudabilis emulatio. Si vero Latini faverint labori meo, habebunt plures Auctores, quos comparent cum Græcis. Si Invidia voluerit carpere meam diligentiam, non tamen auferet mihi conscientiam meritorum meorum. Si nostrum studium pervenit ad aures tuas, & animus tuus gustat has fabulas artificiosè fictas, illa felicitas tollit omnem querelæ occasionem; si verò meus doctus labor incidit in manus eorum quos perversa natura edidit in mundum, & qui non possunt facere quicquam, nisi carpere meliores se ipsis, feram fatale malum corde obstinato, obdurato, donec pudeat naturam culpæ suæ quæ tam malevolos in lucem protulit.

P A R A-

PHÆDR I
FABULARUM
LIBER TERTIUS.

Phædrus ad Eutychum.

PHædri libellos legere si desideras.
 Vaces oportet, Eutychè, à negotiis,
 Ut liber animus sentiat vim carminis.
*Verùm, inquis, tanti non est ingenium tuum,
 Momentum ut horæ pereat officii mei.*
 Non ergo causa est manibus id tangi tuis,
 Quod occupatis auribus non convenit.
 Fortassè dices: *Aliquæ venient feræ
 Quæ me soluto pectore ad studium vocent:*
 Legeſne, quæſo, potiùs viles nãnias,

Im-

PARAPHRASIS IN PHÆDRI FABULAS.

LIBER III.

PROLOGUS.

SI cupis legere Phædri fabulas, O Eutyche, necesse est ut sis liber a curis publicis, ut mens vacua a negotiis sentiat spiritum mei carminis. At, inquis, Ingenium tuum non est tanti pretii, ut momentum hora pereat a meo officio. Nulla igitur ratio est cur tractes id manibus tuis, quod non est aptum auribus occupatis. At forte dices, aliqua ferie venient, quæ invitent me ad studium animo curis soluto: Leges-

D

ne;

50 PHÆDRI FABULARUM

Impendas curam quàm rei domesticæ;
 Reddas amicis tempora, uxori vaces,
 Animum relaxes, otium des corpori;
 Ut adsiuetam fortiùs præstes vicem?
 Mutandum tibi propositum est, & vitæ genus,
 Intrare si Musarum limen cogitas.
 Ego, quem Pierio mater enixa est jugo,
 In quo tonanti sancta Mnemosyne Jovi
 Fœcunda novies artium peperit chorum,
 Quamvis in ipsa natus sim penè schola,
 Curàmque habendi penitus corde eraserim,
 Et laude invita in hanc vitam incubuerim.
 Fastidiosè tamen in cœtum recipior.
 Quid credis illi accidere, quî magnas opes
 Exaggerare quærit omni vigiliâ,
 Docto labori dulce præponens lucrum?
 Sed jam *quodcunque fuerit* (ut dixit Sinon
 Ad regem quum Dardaniæ perductus foret)
 Librum exarrabo tertium Æsopi stilo,
 Honori meritis dedicans illum tuis;
 Quem si leges, lætabor, sin autem minùs;
 Habebunt certè quò se oblectent posterì.

Nunc fabularum cur sit inventum genus
 Brevi docebo. Servitus obnoxia,
 Quia quæ volebat non audebat dicere,
 Affectus proprios in fabellas transtulit,
 Calumniamque fictis elusit jocis.
 Ego porro illius semitâ feci viam,
 Et cogitavi plura quàm reliquerat,
 In calamitatem deligens quædam meam.
 Quod si accusator alius Sejanò foret,
 Si testis alius, iudex alius denique,
 Dignum faterer esse me tantis malis,
 Nec his dolorem delinirem remediis.

Suspe-

ne, obsecro te, potius inutiles fabulas, quam des operam rei familiari, præstes amicis officia, relaxes mentem, & des quietem corpori, ut melius toleres solitas negotiorum vices. Consilium mutandum est tibi, & vitæ via, si vis intrare templum Musarum. Ego, quem mea mater edidit in monte Parnassi, in quo monte Dea Mnemosyne (Memoriâ) novies gravida peperit chorum Musarum fori fulminanti, quamvis sine natus in ipsâ penè schola, & penitus excusserim e corde curam parandi divitias, & susceperim hoc genus vitæ laude adversante, tamen admittor cum fastidio in earum concilium. Quid putas eventurum illi, qui studet omni cura accumulare magnas opes, præferens dulcem questum studiis eruditus. Sed jam, quodcumque fuerit (ut Sinon dixit cum traheretur ad Regem Trojæ) conscribam tertium librum genere scribendi Æsopico, dedicans illum tuo honori & tuis meritis: quem librum si leges, gaudebo, quod si non leges, posteritas saltem habebit quo se delectet. Nunc breviter monstrabo cur genus fabularum sit. Servus alieno arbitrio subiectus, quia non audebat dicere quæ volebat, transtulit omnes animi affectus, suosque casus in fabellas, & evasit vires calumniatorum fictis jocis. Ego quoque pro illius semitâ feci viam, & reperi plura quam reliquerat, eligens quædam in solatium meæ calamitatis. Quod si accusator foret alius a Sejano, si testis alius foret, si tandem iudex alius, faterer me esse dignum tantis calamitatibus, nec levarem meum dolorem hisce solatiis. Siquis errabit suâ suspitione, & imputabit sibi dictum, quod commune est omnibus, stultè prodet animum suum malè conscium. Tamen peto ut vel iste habeat me excusatum; neque enim mens est mihi notam infamiæ singulis hominibus inurere, & denudare quæ sit vita, & qui mores hominum. Forsan aliquis dicet me suscepisse mihi durum

Suspensione si quis errabit suâ,
 Et rapiet ad se quod erit commune omnium,
 Stultè nudabit animi conscientiam.
 Huic excusatum me velim nihilominus.
 Neque enim notare singulos mens est mihi,
 Verùm ipsam vitam & mores hominem ostendere.

Cum me professum dicet fors aliquis gravem
 Si Phryx Æiopus potuit, Anacharsis Scythæ
 Æternam famam condere ingenio suo :
 Ego litteratæ qui sum propior Græciæ,
 Cur somno inerti deferam patriæ decus ?
 Threissæ quum gens numeret auctores suos,
 Linoque Apollo sit parens, Musa Orpheo,
 Qui saxa cantu movit, & domuit feras,
 Hebrique tenuit impetus dulci morâ.
 Ergo hinc abesto, livor, ne frustra gemas :
 Quoniam mihi solemnīs debetur gloria.
 Induxi te ad legendum : sincerum mihi
 Candore noto reddas iudicium peto.

F A B. I.

Rei bonæ vel vestigia delectant.

ANUS ad AMPHORAM.

ANUS jacere vidit epotam amphoram,
 Adhuc Falernâ fæce & testâ nobili
 Odorem quæ jucundum latè spargeret.
 Hunc postquam totis avida traxit naribus :
O suavis anima ! qualem te dicam bonam
Antehac fuisse, tales cum sint reliquæ ?
 Hoc quò pertineat dicet qui me noverit.

opus. Cui respondeo: Si *Æsopus* e Phrygiâ, *Ana-*
charsi e Scythiâ potuit condere æternum nomen ingenio
 suo; cur ego, qui sum propior Græcis doctis, omniam
 promovere decus patriæ propter inertiam? Cum Thra-
 cia gens habeat multos Authores suos, & *Apollo* sit
 parens *Lini*, & *Musa* (*Calliope*) mater *Orphei*, qui
 traxit saxa cantu lyre, & domuit feras, & mora-
 tus est *Hebrum* rapidum jucundâ morâ. Ergo abi-
 hinc (*Invide*) ne doleas frustra; quia solita gloria
 debetur mihi.

Induxi te ad legendum: oro ut reddas mihi sinec-
 rum iudicium pro solito candore.

F A B. I.

Rei bonæ vel vestigia delectant.

ANUS ad AMPHORAM.

ANUS vidit amphoram vini inanem jacere hu-
 mi, qua adhuc emitteret undique odorem gra-
 tum ex *Falerni* vini face & generosâ testâ orientem.
 Postquam illa avide attraxis hunc odorem ambabus
 naribus, dixit, O dulcis anima! quàm bonam dicam
 te fuisse antehac, cum tux reliquæ sint tam dulces.

Dicet ille, qui novit me, ad quem hos spectas ar-
 gumentum.

F A B. II.

Benefico benè erit.

PANTHERA & PASTORES.

Soler à despectis par referri gratia.
 ¶ Panthera imprudens olim in foveam decidit.
 Videre agrestes : alii fustes congerunt,
 Alii onerant saxis ; quidam contra miseriti,
 Perituræ quippe, quamvis nemo læderet,
 Misere panem, ut sustineret spiritum.
 Nox insecuta est, abeunt securi domum,
 Quasi inventuri mortuam postridie.
 At illa vires ut refecit languidas,
 Veloci saltu foveà sese liberat,
 Et in cubile concito properat gradu.
 Paucis diebus interpositis, provolat,
 Pecustrucidat, ipsos pastores necat,
 Et cuncta vastans sævit irato impetu.
 Tum sibi timentes, qui feræ pepercerant,
 Damnum haud recusant, tantum pro vita rogant,
 At illa ; *Memini qui me saxo petierint,*
Qui panem dederint : vos timere abssistite ;
Illis revertor hostis qui me læserant.

F A B. III.

Experientia præstantior arte.

ÆSOPUS & RUSTICUS.

USU peritus hariolo velocior
 Vulgò esse fertur : Causa sed non dicitur :
 Notescet quæ nunc primum fabellâ meâ.
 ¶ Habenti cuidam pecora pepererunt Oves
 Agnos humano capite : monstro exterritus.
 Ad consulendos currit moerens hariolos.
 Hic pertinere ad domini respondit caput,

Et

F A B. II.

Benefico benè erit.

PANTHERA & PASTORES.

Simile beneficium solet reddi ab iis qui fuerunt contenti.

Olim Panthera improvisò decidit in foveam; homines rustici viderunt eam, quidam inferunt ei fustes, alii onerant saxis, quidam contrà miseri Pantheræ utpote moritura fame, quamvis nemo laderet, jecerunt ei panem, qui sustentaret vitam. Nox protinus adventavit, rustici abeunt domum sine curâ, quasi invenirent eam mortuam proximo die. At cum illa recreaverat vires languentes, exsilit e foveâ saltu levi, & festinat in cubile cito pede. Intra paucos dies evolat e cubili, occidit oves, & necat pastores ipsos, & devastans omnia furit rabioso impetu. Tum illi metuentes sibi malum, qui pepercerant fere Pantheræ, non recusant jacturam pecoris, tantum orant pro salute vitæ. At illa respondit, Memini eorum qui percusserint me lapidibus, & eorum qui miserint panem mihi, redeo inimica tantum illis qui laferunt me.

F A B. III.

Experientia præstantior arte.

ÆSOPUS & RUSTICUS.

HOMO experienciâ edoctus plerumque dicitur esse sagacior Hariolo, sed ratio proverbii non additur; quæ nunc primum exponetur, & fiet nota fabulæ meæ.

Oves pepererunt homini cuidam, qui habuit pecora, agnos cum capitibus humanis. Ille conterritus prodigio currit ad consulendos hariolos mæroris plenus. Unus aruspex respondet hoc monstrum pertinere ad vi-

56 PHÆDRI FABULARUM

Et avertendum victimâ periculum.
 Ille autem affirmat conjugem esse adulteram,
 Et insitivos significari liberos;
 Sed expiari posse majori hostiâ.
 Quid multa? variis dissident sententiis,
 Hominisque curam curâ maiore aggravant.
 Æsopus ibi stans naris emuncta senex,
 Natura nunquam verba cui potuit dare:
Si procurare vis offentam, rustice,
Uxores, inquit, da tuis pastoribus.

F A B. IV.

Mentem hominis spectato, non frontem.

SIMII CAPUT.

PENDERE ad Lanium quidam vidit Simium
 Inter reliquas merces atque opsonia.
Quæsit quidnam saperet; tum Lanius iocans:
Quale, inquit, caput est, talis præstatur sapor.
 ¶ Ridiculè magis hoc dictum quàm verè æstimo
 Quando & formosos sæpè inveni pessimos,
 Et turpi facie multos cognovi optimos.

F. A B. V.

Erit ubi penas det procax audacia

ÆSOPUS & PETULANS.

SUCCESsus ad perniciem multos devocat.
 ¶ Æsopo quidam petulans lapidem impegerat,
 Tanto inquit melior; assem deinde illi dedit,
 Sic prosequutus: *Plus non habeo me hercule,*
Sed unde accipere possis monstrabo tibi.
Venit ecce dives & potens: huic similiter
Impinge lapidem, & dignum accipies premium.
 Persuâsus ille fecit quod monitus fui &

Sed

tam domini, & periculum debere averti victimâ. Alter autem asserit uxorem esse adulteram & filios spurios significari, tamen expiationem posse fieri hostiâ majoris ætatis oblatâ. Quid dicam multa verba? Dissentiunt varietate opinionum, & augent miserium hominis majori miseriâ, remediî nimiram desperatione. Æsopus ibi stans senex judicii sagacis, quem natura nunquam potuit fallere, dixit, Rustice, si vis expiare hoc prodigium, da uxores tuis pastoribus, ita fiet, ut cum ovibus non amplius coiverint.

F A B. IV.

Mentem hominis spectato, non frontem.

SIMII CAPUT.

Quidam homo vidit Simium pendentem apud Officinam Lanis inter reliquas merces atque cibaria: & quasivit, quem saporem haberet? Tum Lanus jocans dicit, Quale caput est, talem prestabo saporem.

Judico hoc dictum esse potius jocosè quàm verè, quando & saepe repperi formosos esse pessimos, & cognovi multos deformi vultu esse optimos.

F A B. V.

Erit ubi poenas det procax audacia.

ÆSOPUS & PETULANS.

Successus trahit multos ad exitium. Quidam Petulans impigerat lapidem Æsopo; cui Æsopus inquit, Tanto melior homo es, & protinus dedit illi assensum, prosecutus donum his verbis: Per Herculem non habeo plus pecunia, sed indicabo tibi, unde possis accipere. Ecce dives & potens venit; iace lapidem in hunc pariter, & accipies mercedem dignam meritis. Ille persuasus fecit id quod monitus fuit facere:

58 PHÆDRI FABULARUM.

Sed Spes sefellit impudentem audaciam,
Comprehensus namque poenas persolvit cruce,

F A B. VI.

Ridenda imbecillorum superbiloquentia,

MUSCA & MULA.

Musca in temone sedit, & Mulam increpans,
Quam tarda es, inquit: non vis citius progredi?
Vide, ne dolore collum compungam tibi.
Respondit illa: *Verbis non moveor tuis,*
Sed istum timeo, sellâ qui primâ sedens,
Jugum flagello temperat lento meum,
Et lora frânis continet spumantibus.
Quapropter aufer frivolum insolentiam:
Namque ubi strigandum est, & ubi currendum, scio.
¶ *Hâc derideri fabulâ meritô potest,*
Qui sine virtute vanas exercet minas.

F A B. VII.

Liber inops servo divite felicior.

CANIS & LUPUS.

Quam dulcis sit libertas breviter proloquar.
¶ Cani perpasto, macie confectus Lupus
Fortè occurrit: salutantes dein invicem
Ut restiterunt: L. *Unde sic quaeso nites,*
Aut quo cibo fecisti tantum corporis?
Ego qui sum longè fortior, pereo fame.
Canis simpliciter: *Eadem est conditio tibi,*
Prestare domino si par officium potes.
L. *Quod?* inquit ille, C. *Custos ut sis liminis,*
A furibus tuearis & noctu domum.
Ego vero sum paratus: nunc patior nives,
Imbresque, in sylvis asperam vitam trahens,

Quaeso

facere : sed spes delusit impudentem audaciam hominis, namque captus persolvit panas cruce.

F A B. VI.

Ridenda imbecillorum superbiloquentia.

MUSCA & MULA.

Musca in temone sedit, & objurgans Mulam, inquit, Quam pigra es? non vis celerius procedere? cave ne compungam tibi collum aculeo meo. Illa respondit, non moveor a verbis tuis, sed metuo istum, qui sedens in prima sellâ moderatur meum jugum habili flagello, & cohibet ora frenis spumantibus. Quare tolle tuam vanam arrogantiam, nam scio ubi morandum est mihi, & ubi currendum.

Ille potest meritò derideri hâc fabulâ, qui utitur inanibus minis sine viribus.

F A B. VII.

Liber inops servo divite felicior.

CANIS & LUPUS.

Dicam breviter, quam suavis libertas sit. Lupus consumptus fame fortè obviam factus est Cani pingui. Deinde ut illi restiterunt salutantes alius alium, Lupus dixit Cani, Oro te, dic unde sis nitidus & pinguis es factus, & quo cibo comparasti tantum saginâ : Ego, qui sum longe fortior quàm tu, pereo fame. Canis aperte respondit, Eadem conditio est tibi, si placet tibi perficere idem officium domino. Ille interrogat, quod officium præstare oportet? Canis respondit, Ut ipse sis custos liminis, & defendas domum a furibus noctu. Lupus inquit, Ego quidem sum paratus ad quodvis officium, nunc enim fero nives, & imbres, trahens vitam molestam in sylvis.

60 PHÆDRI FABULARUM

Quanto est facilis mihi sub tecto vivere,

Et otiosum largo satiari cibo?

C. Veni ergo mecum. Dum procedunt, aspicit

Lupus a catena collum detritum Canis.

L. Unde hoc amice? C. Nihil est. L. Dic quaso tamen,

C. Quia videor acer, alligant me interdum,

Luce ut quiescam, & vigilem nox quum veneris:

Crepusculo solutus, quàm visum est, rabor.

Adfertur vitro panis, de mensa sua

Dat ossa dominus, frustra jactat familia,

Et quod fastidit quisque pumentarium.

Sic sine labore venter impletur meus.

L. Age, si quò abire est animus, est licentia?

C. Non planè est, inquit. L. Fruere, quæ laudas, Canis:

Regnare nolo, liber ut non sim mihi.

F A B. VIII.

Sat pulcher, qui sat bonus.

FRATER & SOROR.

PRæcepto monitus sæpè te considera.

¶ Habebat quidam filiam turpissimam,

Idemque insigni & pulchrâ facie filium.

Hi, speculum in cathedra matris ut positum fuit,

Pueriliter ludentes, fortè inspexerunt.

Hic se formosum jactat: illa irascitur,

Nec gloriantis sustinet fratris jocos,

Accipiens (quid enim?) cuncta in contumeliam.

Ergo ad patrem decurrit læsura invicem,

Magnâque invidiâ criminatur filium,

Vir natus, quòd rem foeminarum tetigerit.

Amplexus utrumque ille, & carpens oscula,

Dulcemque in ambos charitatem partiens:

Quotidie, inquit, speculo vos uti volo:

*vs. Quanto facilius & iucundius est mihi vivere sub
secto, & otiose impleri copioso cibo. Veni igitur me-
cum, Canis inquit. Dum progrediuntur, Lupus vi-
det collum canis detrictum a catenâ, & inquit, Unde
hoc detrimentum est? Cui canis ait, Nihil est. Lu-
pus instat. Oro tamen, dic mihi. Tum Canis ait,
Quia videor acer & vehemens, alligant me famuli
interdum, ut dormiam quamdiu lux est, & vigilem
cum nox venerit. Ego solutus vinculis crepusculo ra-
gor, quâ libet mihi. Panis adfertur mihi non rogatus;
dominus dat ossa de mensâ suâ, famuli jactant frusta
& puimentarium, quod quisque satur rejicit: Sic me-
us venter impletur sine labore. Age, inquit Lupus,
est tibi libertas eundi, si quò cupis ire? Non quidem
est libertas, inquit Canis. Cui Lupus ait, O Canis
fruere iis, quæ laudas tantopere: Nolo rex esse, ut
non sim liber & mei juris.*

F A B. VIII.

Sat pulcher, qui sat bonus.

FRATER & SOROR.

Monitus hâc fabulâ sæpe inspicere & perpendere
ipsum.

*Quidam homo habebat filiam admodum deformem,
idemque habebat filium facie egregiè pulchrâ. Hi for-
te intuiti sunt speculum pueriliter ludentes, ut jacuit
in cathedrâ suæ matris: Hic gloriatur se formosum
esse, illa irata est, nec potest pati jocos fratris glorian-
tîs, accipiens omnia in opprobrium (quid enim potius
acciperet?) Cucurrit itaque ad patrem, volens ledere
eum suâ vice, & culpat filium magno odio, quod, cum
sit natus mas, tractarit res munebres. Ille (pater)
amplexus utrumque, & osculans, & dividens dulcem
benevolentiam in ambos inquit, volo vos uti hoc spe-
culo quotidie: Ne tu, O Nate, corumpas tuam pul-
chritudi-*

*Tu formam ne corrumpas nequitia malis:
Tu faciem ut istam moribus vincas bonis.*

F A B. IX.

Fidelem ubi invenias virum.
SOCRATIS DICTUM.

Vulgare amici nomen, sed rara est fides.
¶ Quum parvas ædes sibi fundasset Socrates,
(Cujus non fugio mortem, si famam adsequar,
Et cedo invidiæ, dummodò absolvar cinis)
E populo sic nescio quis, ut fieri solet:
Quæso tam angustam talis vir ponis domum?
Utinam, inquit, veris hanc amicis impleam.

F A B. X.

Ne sis credulus, maximè criminatori.

RES GESTA SUB AUGUSTO.

Periculosum est credere & non credere,
Utriusque exemplum breviter exponam rei.
Hippolytus obiit, quia novercæ creditum est:
Cassandræ quia non creditum, ruit Ilium.
Ergo exploranda est veritas multùm priùs,
Quàm stulta pravè judicet sententia.
Sed fabulosa ne vetustate elevem,
Narrabo tibi memoriâ quod factum est meâ.

¶ Maritus quidam quum deligeret conjugem,
Togamque puram jam pararet filio,
Seductus in secretum à liberto suo
Sperante hæredem suffici se proximum:
Qui dum de puero multa mentitus foret,
Et plura de flagitiis castæ mulieris,
Adjecit id quod sentiebat maximè
Doliturum amanti, ventitare adulterum,

Stuproque

chritudinem malis moribus; utque tu, O Nata, deleas istam turpem faciem bonis moribus.

F A B. IX.

Socrates ad Amicos.

SOCRATIS DICTUM.

Nomen Amici est commune, sed integritas raro est invenienda.

Cum Socrates posuisset sibi fundamentum parve domûs (cujus mortem non fugio, si modò possim comparare famam, & submitto me ab invidiis occidendum, dummodo absolvar, cum cinis factus fuero) nescio quis e populo, ut solet evenire, dixit, oro, quare tu, qui vir tantus es, fundas domum tam parvam? Socrates inquit, Utinam impleam hanc domum quamlibet exiguam veris amicis.

F A B. X.

Poeta de credere, & non credere.

RES GESTA SUB AUGUSTO.

Periculosum est credere, & non credere, narrabo tibi breviter exemplum utriusq; rei.

Hippolytus periit, quia creditum est Phædræ novercæ, Troja diruta, est, quia non creditum est Cassandræ, itaq; veritas diu scrutanda est, antequàm stultum judicium pravè sententiam ferat. Sed ne fabulis vetustis detraham de pondere prioris propositionis, dicam tibi quod factum est memoriâ meâ. Quidam maritus, cum adamaret uxorem, & pararet filio suo togam sine pretextâ purpurâ, seductus est in secretum locum a liberto sperante se substitutum iri heredem proximum. Qui tum dixerat multa mendacia de puero, & plura mendacia de nequitia castæ mulieris, addidit id, quod intelligebat maximè cruciaturum amantem maritum, adulterum nempe frequenter
cam

Stuproque turpi pollui famam domūs.
 Incensus ille falso uxoris crimine,
 Simulavit iter ad villam, clamque in oppido
 Subsedit, deinde noctu subito januam
 Intravit, rectâ cubiculum uxoris petens,
 In quo dormire mater natum iusserat,
 Ætatem adultam servans diligentius.
 Dum quærunt lumen, dum concursat familia,
 Iræ furentis impetum non sustinens
 Ad lectum accedit, tentat in tenebris caput.
 Ut sentit tonsum, gladio pectus transigit,
 Nihil respiciens dum dolorem vindictæ.
 Lucernâ adlatâ, simul aspexit filium,
 Sanctamque uxorem dormientem cubiculo,
 Sopita primo quæ nil somno senserat :
 Repræsentavit in se pœnam facinoris,
 Et ferro incubuit, quod credulitas strinxerat.
 Accusatores postulârunt mulierem,
 Romamque pertraxerunt ad Centumviros.
 Maligna infontem deprimit suspicio,
 Quod bona possideat. Stant patroni fortiter
 Causam tuentes innocentis sceminæ.
 A Divo Augusto tunc petiêre iudices
 Ut adjuvaret juris jurandi fidem,
 Quod ipsos error implicuisset criminis.
 Qui postquam tenebras dispulit calumniæ,
 Certumque fontem veritatis repperit,
 Lnat (inquit) pœnas causa libertus mali,
 Namque orbam nato simul & privatam viro,
 Miserandum potius quam damnandum existimo.
 Quod si damnanda perscrutatus crimina
 Paterfamilias esset, si mendacium
 Subtiliter limâssset à radicibus,
 Non evertisset scelere funesto domum.

eam adire, & honorem domus suæ pollui supposito turpi. Ille inflammatus falsâ accusatione uxoris suæ simulavit iter ad villam, & clam restitit in oppido. Deinde noctu repente intravit januam, rectâ viâ adiens cubiculum uxoris, in quo mater jusserat natum suum dormire, observans ætatem illius jam maturam majore curâ. Dum famuli querunt lucernam, dum concursant, non ferens violentiam iræ furentis, advenit ad lectum, tentat caput in tenebris. Ut sentit esse tonsum, transverberat pectus filii gladio, nihil curans modo ulciscatur iram. Lucernâ allatâ simul ac vidit filium, castamq; uxorem dormientem in cubiculo, (quæ sepulta primò somno senserat nihil horum) statim in se exhibuit pœnam sceleri suo debitam, & interficit se gladio, quem præ credulitate nimia eduxerat. Accusatores in jus vocârunt mulierem, & duxerunt Romam ad Centumviros. Iniqua suspicio degravat innocentem fœminam, propterea quod possideat bona mariti. Advocati fortiter defendunt causant innocentis mulieris. Jûdices tunc rogârunt Divum Augustum, ut liberaret fidem suam jure jurando obligatam illius jûdicio, quia intricata perplexitas accusationis, se incertos & impeditos reddidisset. Qui postquam dissipavit tenebras malitiosi criminis, & invenit indubitatum fontem veritatis, dicit, Libertus causa hujus mali patiatur pœnas, namq; existimo mulierem hanc orbam nato simul, & privatam marito potius dignam misericordiâ quàm condemnatione. Quod si pater familias ille perscrutatus esset crimen Jûdicibus delatum, & accuratè rimatus esset mendacium, non evertisset funditus domum suam scelere pernicioso.

¶ Nil spernat auris, nec tamen credat statim.
Quandoquidem & illi peccant quos minimè putes;
Et qui non peccant impugnantur fraudibus.

Hoc admonere simplices etiam potest,
Opinione alterius ne quid ponderent :
Ambitio namque dissidens mortalium,
Aut gratiæ subscribit, aut odio suo.
Erit ille notus, quem per te cognoveris.

¶ Hæc exscutus sum propterea pluribus,
Brevitate nimiam quoniam quosdam offendimus.

F A B. XI.

Deformitas dolenda quæ ex merito venit.

EUNUCHUS ad IMPROBUM.

EUnuchus litigabat cum quodam improbo :
Qui super obscœna dicta & petulans jurgium,
Damnum infectatus est amissi corporis.
En, ait, hoc unum est, cur laborem validius,
Integritatis testes quia defunt mihi,
Sed quid fortune, stulte, delictum arguis ?
Id demum est homini turpe, quod meruit pati.

F A B. XII.

Optima sæpe despecta.

MARGARITA IN STERQUILINIO.

IN Sterquilinio pullus gallinaceus
Dum quærit escam, margaritam repperit ?
Faces indigno quanta res (inquit) loco :
O si quis pretii cupidus vidisset tui :
Olim redisses ad splendorem maximum.
Ego qui te inveni, potior cui multò est cibus,
Nec tibi prodesse, nec mihi quicquam potes.

¶ Hoc

Auris spernat nihil, nec tamen credat statim: quando quidem & illi peccant, quos minimè putes peccaturos, & qui non peccant, impetuntur dolosis criminationibus.

Hoc argumentum potest etiam admonere simplices & apertos homines, ne quid ponderent trutinâ aliorum. Namq; diversa ambitio, & contraria studia hominum cogunt eos vel sequi favorem vel odium suum. Ille notus erit tibi, quem per te noveris. Hanc narrationem propterea exposui pluribus verbis, quia offendi nonnullos homines brevitate nimia.

F A B. XI.

Deformitas dolenda quæ ex merito venit.

EUNUCHUS ad IMPROBUM.

Eunuchus olim iurgabat cum quodam nebulone, qui præter obscænos jocos, & petulans convicium, exprobatit ei iacturam amissæ virilitatis. Cui Eunuchus ait, En, hoc illud est maximum, cur tecum contendam acrius, quia testes integritatis meæ desunt mihi. At, stulte, propter quid culpas delictum fortunæ? Id enimverò est turpe homini, quod meruit pati.

F A B. XII.

Optima sæpe despecta.

MARGARITA IN STERQUILINIO.

DUM pullus Gallina querit cibum in sterquilinio invenit margaritam. Quam pretiosa res, inquit Gallus, tu jaces in hoc indigno tui loco. O si quis delectatus pretio tuo invenisset te, venisses jampridem ad maximum nitorem. Ego, qui te inveni, cui tibus est multò gravior, nec possum tibi prodesse, nec tu potes prodesse mihi ullatenus.

¶ Hoc illis narro qui me non intelligunt.

F A B. XIII.

Opus artificem probat.

APES & FUCI, VESPA JUDICE.

A Pes in alta quercu fecerant favos :
 Hos Fuci inertes esse dicebant suos.
 Lis ad forum deducta est, Vespā iudice :
 Quæ genus utrumque nosset cū pulcherrimē,
 Legem duabus hanc proposuit partibus :
Non inconueniens corpus, & par est color,
In dubium planè res ut meritò venerit :
Sed ne religio peccet imprudens mea,
Alvos accipite & ceris opus infundite,
Ut ex sapore mellis, & forma favi,
De quæis nunc agitur, auctor horum appareat.
 Fuci recusant, Apibus conditio placet.
 Tunc illa talem sustulit sententiam :
Apertum est quis non possit, aut quis fecerit,
Quapropter apibus fructum restituo suum.
 ¶ Hanc præterissem fabulam silentio,
 Si pactam Fuci non recusassent fidem.

F A B. XIV.

Otiare, quò labores.

ÆSOPUS LUDENS.

Puerorum in turbā quidam ludentem Atticus
 Æsopum nucibus quum vidisset, restitit,
 Et quasi delirum risit : quod sensit simul.
 Derisor potiùs quàm deridendus senex,
 Arcum retensum posuit in mediā via :
Hæus (inquit) sapiens, expedi quid fecerim.
 Concurrit populus : ille se torquet diu,
 Nec quæstionis positæ causam intelligit.
 Novissimè succumbit : Tum victor sophus :

Cito

Narro Argumentum hoc illis qui non intelligunt me.

F A B. XIII.

Opus artificem probat.

APES & FUCI, VESPA JUDICE.

APES fecerant favos suos in altâ quercu. Fuci imperiti dicebant hos favos esse suos. Lis deducta est ad forum, Vespâ Judice; quæ cum optimè nosset genus utrumq; proposuit hanc conditionem duabus partibus. Corpus vestrum non dissimile est, & color est par, adeo ut res merito prorsus venerit in dubium. (judicium). Sed ne ego jurejurando obstrictus peccem per imprudentiam, accipite alveas, & infundite mel in cereos favos, ut auctor horum de quibus nunc lis est appareat ex sapore mellis & formâ savi. Fuci recusant, conditio placet apibus. Tunc Vespa talem pronunciavit sententiam. Apertum est jam, quis non possit facere hos favos, aut quis fecerit, quare reddo fructum suum apibus.

Præteriiissem fabulam hanc silentio, si Fuci non recusassent fidei pignus sibi adjudicatum.

F A B. XIV.

Otiare, quò labores.

ÆSOPUS LUDENS.

CUM quidam Atheniensis vidisset Æsopum ludentem nucibus in turbâ puerorum, restitit, & risit eum ut delirum: quod simul ac senex Æsopus intellexit derisor aliorum potius quàm ipse deridendus, posuit arcum laxatum in mediâ viâ, Heus, inquit ille, explica quid fecerim. Populus accurrit: ille cruciat se diu, nec intelligit causam questionis propositæ, tandem victus cedit. Tum Philosophus victor

70 PHÆDRI FABULARUM

Cito rumpes arcum, semper si tensum habueris :

At si laxaris ; quum voles, erit utilis.

¶ Sic lusus animo debent aliquando dari,
Ad cogitandum melior ut redeat tibi.

F A B. XV.

Qui educat, pater magis, quàm qui genuit.

AGNUS à CAPELLA NUTRITUS.

INter capellas Agno balanti Canis,
Stultè (inquit) erras : non est hæc mater tua :
Ovèsque segregatas ostendit procul.

A. Non illam quero, quæ quum libitum est concipit,
Dein portat onus ignotum certis mensibus.

Novissimè prolapsam effundit sarcinam :
Verùm illam quæ me nutrit admoto ubere,
Fraudâtque natos lacte, ne desit mihi.

C. Tamen illa est potior quæ te peperit. A. Non ita est.
Unde illa scivit niger an albus nasceret ?

Age porro scisset : quum crearer masculus,
Beneficium magnum sanè natali dedit,
Ut expectarem lanium in horas singulas ;
Cujus potestas nullâ in gignendo fuit.

Cur hac sit potior, quæ jacentis miserita est,
Dulcemque sponte præstat benevolentiam ?
Facit parentes bñitas, non necessitas.

¶ His demonstrare voluit auctor versibus,
Obstiterè homines legibus, meritis capi.

F A B. XVI.

Humanitas, & gratior, & tutior.

Cicada CANA & NOCTUA.

Humanitati qui se non accommodat,
Plerunque poenas appetit superbix.

¶ Cicada acerbum noctuæ convicium
Faciebat, solitæ viētum in tenebris quærere,
Cavôque ramum capere somnum interdiu.

ramo

Rogata

dixit, citò rumpes arcum, si teneas semper tensum,
at si remiseric, erit utilis, cum voles.

Sic relaxatio debet aliquando dari animo, ut redeat
tibi aptior ad cogitandum.

F A B. XV.

Qui educat, pater magis, quàm qui genuit.

AGNUS à CAPELLA NUTRITUS.

CANIS inquit Agno balanti inter Capellas, stulte
falleris, hac capella non est mater tua, & mon-
strat oves procul semotas. Agnus respondet. Non
quæro illam, quæ, cum libuit, gravida fit, deinde
portat onus ignotum sibi in certos menses, tandemq;
excludit utero sarcinam prolapsam; sed quæro illam,
quæ nutrit me allatâ mammâ, & furatur iac a suâ
prole, ne lac desit mihi. Verùm illa est charior quæ
genuit te. Ag. Non ita res est. Unde illa novit, an
nascerer albus, an niger. Finge porro eam novisse,
donavit sane magnum munus meis natalitiis, cum cre-
arer mas, ut expectarem lanium in horas singulas.
Cujus potestas fuit nulla in gignendo, cur potior sit
hæc, quæ miserta est mei misere jacentis, & large-
tur ultrò amorem jucundum? Bonitas facit parentes,
non ordo necessarius natura.

Auctor voluit ostendere his versibus, homines resiste-
re legibus, & devinciri beneficiis.

F A B. XVI.

Humanitas, & gratior, & tutior.

CICADA & NOCTUA.

QUI non componit se ad Humanitatem, plerumq;
devocat pœnas in superbiam suam.

Cicada edebat clamorem molestum Noctuæ, quæ so-
lebat querere cibum noctu, & capere somnum inter-

olse
 Rogata est ut taceret : multò validiùs
 Clamare cœpit. Rursus admotâ prece,
 Accensâ magis est. Noctua ut vidit sibi
 Nullum est auxilium, & verba contemni suâ,
 Hâc est adgressa garrulam fallaciâ :
Dormire quia me non sinunt captus tui,
Sonare Citharâ quos putes Apollinis,
Potare est animus nectar, quod Pallas mihi
Nuper donavit : si non fastidis, veni ;
Unâ bibamus. Illa quæ ardebat siti,
 Simul cognovit vocem laudari suam,
 Cupidè advolavit. Noctua egressa cavo
 Trepidantem confectata est, & letho dedit.
 Sic viva quod negârat, tribuit mortua.

F A B. XVII.

Fructu non foliis arborem æstima.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

OLim quas vellent esse in tutela sua
 Divi legerunt arbores. Quercus Jovi,
 Et myrtus Veneri placuit, Phœbo laurea,
 Pinus Cybebæ, populus celsa Herculi.
 Minerva admirans, quare steriles sumerent,
 Interrogavit. Causam dixit Jupiter :
Honore fructum ne videamur vendere :
At me hercule narrabit quod quis voluerit,
Oliva nobis propter fructum est gratior.
 Tunc sic Deorum genitor atq; hominum sator :
O nata, meritò sapiens dicere omnibus :
Nisi utile est quod facimus, stulta est gloria.
 ¶ Nil agere quod non profit, fabella admonet.

diu in cavo ramo. Cicada orata est ut sileret, cepit clamare multo fortius. Adhibita iterum a noctua prece, cicada magis inflammata est. Ubi Noctua vidit opem esse nullam sibi, & verba sua sperni, adorta est garrulam cicadam hoc dolo. Quia cantus tui non sinunt me dormire, quas quivis putet resolare e Citharâ Apellinis, libet mihi bibere Nectar, quod Pallas nuper donavit mihi; si non delicata es nimis, adi, potemus simul. Illa, que accensa est siti, & etiam intellexit vocem suam laudari, avidè advolavit ad eam. Noctua egressa e cavo ramo consecuta est cicadam trepidam, & dedit morti, Sic mortua dedit quietem Noctua, quam viva negaverat.

F A B. XVII.

Fructu non foliis arborem æstima.

ARBORES IN DEORUM TUTELA.

DEI olim elegerunt arbores, quas cuperent esse in tutelâ suâ. Quercus placuit Jovi, & Myrtus placuit Veneri, Laureæ placuit Phœbo, Pinus placuit Cybelæ, Populus arbor alta placuit Herculi. Minervâ admirans, quare eligerent arbores infæcundas, rogavit causam; Jupiter dixit hanc causam, ne videamur mortalibus vendere fructum honore. At, inquit Minerva, quisq; sanè narret mea cum veniâ quod voluerit, Oliva gratior est mihi propter fructum. Tunc Genitor Deorum, & creator hominum, sic dixit, O filia, jure vocaris sapiens ab omnibus; Gloriatio enim est stulta, nisi id est utile quod facimus.

Fabellâ hæc admonet nos agere nil quod non sit utile.

F A B. XVIII.

Tuis contentus ne concupiscas aliena.

PAVO ad JUNONEM.

PAvo ad Junonem venit, indignè ferens,
 Cantus lusciniæ quod sibi non tribuerit :
 Illum esse cunctis avibus admirabilem,
 Se derideri, simul ac vocem miserit.
 Tunc consolandi gratiâ, dixit Dea :
Sed formâ vincis, vincis magnitudine,
Nitor smaragdi collo præfulget tuo,
Pictisque plumis gemmeam caudam explicas.
 P. Quò mi, inquit, *mutam speciem si vincor sono ?*
 J. Fatorum arbitrio partes *sunt vobis data :*
Tibi forma, vires aquilæ, lusciniæ melos;
Augurium corvo, lava cornici omina;
Omnesque propriis sunt contentæ votibus.
 ¶ Noli adfectare quod tibi non est datum,
 Delusa ne spes ad querelam recidat,

F A B. XIX.

Multi homines nomine, non re.

ÆSOPUS ad GARRULUM.

Æsopus domino solus cùm esset familia,
 Parare cœnam jussus est maturiûs.
 Ignem ergo quærens, aliquot lustravit domos,
 Tandemque invenit ubi lucernam accenderet.
 Tum circumeunti fuerat quod iter longius,
 Effecit brevius : namque rectâ per forum
 Cœpit redire : & quidam è turba garrulus :
Æsope, medio sole quid cum lumine ?
 Hominem quero (inquit) & abit festinans domum.

F A B. XVIII.

Tuis contentus ne concupiscas aliena.

PAVO ad JUNONEM.

PAvo venit ad Junonem agrè ferens, quia non dederit sibi cantus Luscinii, dicens illum esse admirabilem cunctis avibus, se derideri simul ac edidit vocem. Tum Dea dixit ei in solatium, sed superas omnes formâ, superas magnitudine, splendor smaragdi fulget circa collum tuum, & expandis caudam fulgentem pictis plumis, quasi totidem gemmis; inquit Luscinus, in quem finem dedisti mihi formam mutam, si inferior sum voce. Dea responderet, dotes datae sunt vobis avibus secundum voluntatem fatorum; forma data est tibi, vires datae sunt Aquilæ, melos datum est Luscinio, augurium datum est corvo, felicia omina data sunt Cornici, quæ omnes sunt contentæ suis vocibus.

Noli appetere id quod non est datum tibi, ne spes tua delusa vertatur in querelam.

F A B. XIX.

Multi homines nomine, non re.

ÆSOPUS ad GARRULUM.

CUM Æsopus esset solus famulus Domino suo, jussus est parare cœnam citius solito, itaque quærens ignem adiit aliquot domos, & tandem invenit locum ubi accenderet candelam. Ac iter, quod fuerat aliquanto longius ei cirumeunti effecit brevius; namq; cœpit redire domum rectâ viâ per forum: & quidam garrulus e turba dixit, Æsope, quid agis cum lucernâ medio die? Æsopus inquit, quero hominem, & hoc dicto abit celeriter domum.

Si

¶ Hoc si molestus ille ad animum rettulit,
Sensit profectò se hominem non visum seni,
Intempestivè qui occupato adluserit.

F A B. XX.

Miserrimus, qui in vita miser, post mortem mis-
erior.

ASINUS & GALLI.

QUI natus est infelix, non vitam modò
Tristem decurrit, verùm post obitum quoque
Persequitur illum dura fati miseria.

¶ Galli Cybebès circùm-quæstus ducere
Asinum solebant bajulantem sarcinas.
Is quum labore & plagis esset mortuus,
Detracta pelle sibi fecerunt tympana.
Rogati mox à quodam, *delicio suo*
Quidnam fecissent, hoc locuti sunt modo :
Putabat se post mortem securum fore,
Ecce aliæ plagæ congeruntur mortuo.

Si ineptus ille revocavit illud dictum ad animum, procul dubio intellexit se non habitum esse hominem sibi Æsopo, qui voluerit joculari cum negotioso tempore intempestivo.

F A B. XX.

Miserrimus, qui in vita miser, post mortem miserior.

ASINUS & GALLI.

QUI notus est infelix, non solum exigit vitam tristem, sed immitis severitas fati persequitur illum post mortem quoque.

Galli Sacerdotes Dæ Cybebes solebant circum ducere secum asinum portantem sarcinas lucri gratiâ. Cum is asinus mortuus esset labore & verberibus, fecerunt sibi tympana ex cario detracto. Paulo post rogati Sacerdotes a quodam homine quidnam fecissent de delicio suo, ita locuti sunt, putabat se fore tutum post mortem, ecce nova verbera inferuntur ei mortuo.

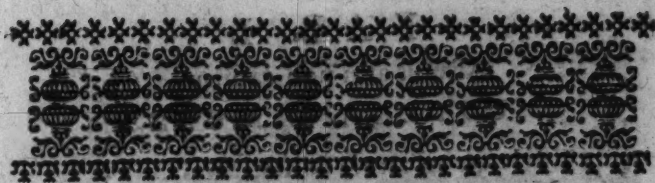

PHÆDR I
FABULARUM
LIBER QUARTUS.

PROLOGUS.

JOculare tibi videtur: & fanè leve,
Dum nihil habemus majus, calamo ludimus.
Sed diligenter intuerè has nœnias,
Quantum sub illis utilitatem reperiēs?
Non semper ea sunt quæ videntur, decipit
Frōns prima multos: rara mens intelligit
Quod interiore condidit cura angulo.
Hoc ne locutus sine mercede existimer,
Fabellam adjiciam de mustela & muribus.

F A B.

PARAPHRASIS IN PHÆDRI FABULAS.

[LIBER IV.]

PROLOGUS.

JOcosa res tibi videtur ; & quidem, dum habeo nihil majoris momenti, ludo arundine leve aliquod carmen : sed accuratè inspice has nenas, quantum commodi invenies sub illis, non semper ea revera sunt quæ apparent ; prima species decipit multos homines, pauca mentes intelligunt id, quod mea industria reposuit in obscuro recessu. Ne credar locutus esse hoc gratis & sine ratione, addam fabellam hanc de Mustelâ & Muribus.

F A B.

F A B. I.

Astutus astu non capitur.

MUSTELA & MURES.

Mustela quam annis & senectâ debilis,
 Mures veloces non valeret adsequi,
 Involvit se farinâ, & obscuro loco
 Abiecit negligenter. Mus eisdem putans,
 Adfuit, & compressus occubuit neci:
 Alter similiter; deinde periit tertius.
 Aliquot secutis, venit & retorridus,
 Qui sæpe laqueos & muscipulam effugerat,
 Proculque insidias cernens hostis callidi:
Sic valuas, inquit, ut farina es quæ jaces.

F A B. II.

Spornit superbus quæ nequit assequi.

VULPES & UVA.

Fame coacta Vulpis, altâ in vineâ
 Uvam adpetebat summis salientis viribus:
 Quam tangere ut non potuit, discedens ait:
Nondum matura est, nolo aserbam sumere.
 • ¶ Qui facere quæ non possunt, verbis eleuant,
 Adscribere hoc debebunt exemplum sibi.

F A B. III.

Vindictæ cupidus sibi malum accersit.

EQUUS & APER.

Equis sedare solitus quo fuerat sitim,
 Dom se se Aper volutat, turbavit vadum.
 Hinc orta lis est. Sonipes iratus fero,

Auxilium

F A B. I.

Astutus astu non capitur.

MUSTELA & MURES.

CUM Mustela jam debilis annosâ senectute non possetprehendere mures veloces; involvit se in farinâ, & abiecit se negligenter in loco tenebroso. Mus putans eam esse cibum adsiluit, & captus a Mustelâ passus est necem; secundus pari modo periit, & mox tertius periit. Post multos alios, venit etiam mus retorridus, qui saepe effugerat laqueos & muscipulam, vidensque procul insidias hostis vassi, inquit, Sic valeas, ut tu, quæ ibi jaces, es farina.

F A B. II.

Spernit superbus quæ nequit assequi.

VULPES & UVA.

Vulpes compulsâ fame appetebat uvam in altâ vineâ, saliens totis viribus: quam uvam ubi non potuit ne tangere quidem, abiens ait, Uva nondum est matura, nolo edere immaturam.

Illi cogentur applicare hanc fabulam sibi, qui aspernantur verbis ea, quæ non possunt efficere.

F A B. III.

Vindictæ cupidus sibi malum arcessit.

EQUUS & APER.

DUM Aper voluit se huc illuc, fecit aquam turbulentam, quâ Equus solitus erat restringere sitim. Hinc contentio orta est. Equus iratus apro
F implor-

82 PHÆDRI FABULARUM

Auxilium petiit hominis, quem dorso levans

Rediit ad hostem : jactis hunc telis eques

Postquam interfecit, sic locutus traditur,

H. Lator tulisse auxilium me precibus tuis ;

cepi Nam prædam *cepi*, & didici quàm sis utilis, *cepi*

Atque ita coëgit frænos invitum pati.

Tum moestus ille : E. Parvæ vindictam rei

Dum quero demens, servitutem repperi.

¶ Hæc iracundos admonebat fabula,

Impunè potius lædi, quàm dedi alteri.

F A B. IV.

Homines non numerandi, sed ponderandi.

ÆSOPUS INTERPRES TESTAMENTI.

PLUS esse in uno sæpè, quàm in turbâ, boni,
Narratione posteris tradam brevi.

¶ Quidam decedens tres reliquit filias,

Unam formosam, & oculis venantem viros :

At alteram lanificam & frugi rusticam :

Devotam vino tertiam, & turpissimam.

Harum autem matrem fecit hæredem senex

Sub conditione, totam ut fortunam tribus

Æqualiter distribuât, sed tali modo,

Ne data possideant aut fruantur : tum simul

Habere res desiderint quas acceperint,

Centena matri conferant Sestertia.

Athenas rumor implet : mater sedula

Juris-peritos consulit : nemo expedit

Quo pacto non possideant, quod fuerit datum,

Fructumve capiant : deinde quæ tulerint nihil,

Quânam ratione conferant pecuniam.

Postquam consumpta est temporis longi mora,

Nec testamenti potuit sensus colligi,

Fidem advocavit, jure neglecto, parens :

Seponit mœchæ vestem, mundum muliebrem,

Lavationem

imploravit opem hominis, quem tollens dorso rediit ad hostem. Postquam Eques interfecerat hunc aprum iactis telis, dicitur ita locutus esse, Gaudeo me tulisse opem tuo rogatu, nam cœpi prædam, & didici quàm utilis sis, atque ita coegit eum invitum pati frænos. Tunc ille tristis dixit, dum stultè quero ultionem parvæ injuriæ, inveni servitutem.

Hæc fabula docebit homines pronos ad iram, potius esse lædi impune, quàm tradi in alterius potestatem.

F A B. IV.

Homines non numerandi, sed ponderandi.

ÆSOPUS INTERPRESES TESTAMENTI.

HAC brevi narratione ostendam posteritati, plus esse ingenii sepe in uno homine quàm in multitudine.

Quidam homo decedens vitâ reliquit tres filias, unam pulchram, & captantem viros oculis; at secundam lanificam, & probam, & rusticam; tertiam addictam vino, & turpissimâ facie. Senex autem fecit earum matrem heredem, sub hâc conditione, ut distribuât totam rem familiarem his tribus æqualiter, sed ita, ut ne possideant bona data, nec ipsæ fruantur; tùm, ubi cessaverint habere res, quas acciperent, conferant matri centum quæque mille Sestertios. Fama huius rei vulgatur Athenis. Mater diligens consulit juris-peritos; nemo explicare valet, quâ ratione non possideant filiæ, quod datum fuerit, aut fructum non percipiant; deinde, cum tulerint nihil fructûs, quâ ratione valeant conferre matri pecuniam præstitutam. Postquam spatium longi temporis consumptum est, nec quæ sit testamenti sententia potuit intelligi, mater consuluit suam integritatem, neglectis juris-peritis, assignat lascivæ filiæ vestes, ornatum muliebrem, supellectilem

84 PHÆDRI FABULARUM

Lavationem argenteam, eunuchos glabros :
Lanificæ agellos, pecora, villam, operarios,
Boves, iumenta, & instrumentum rusticum :
Potrici, plenam antiquis apothecam cadis,
Domum politam, & delicatos hortulos.

Sic destinata dare quum vellet singulis,
Et adprobaret populus, qui illas noverat,
Æsopus mediâ subito in turbâ constitit :

Æ. O si maneret condito sensus patri,
Quàm graviter ferret, quod voluntatem suam
Interpretari non potuissent Attici !

Rogatus deinde, solvit errorem omnium.
Domum & ornamenta, cum venustis hortulis,
Et vina vetera date lanificæ rusticæ :

Vestem, uniones, pedisequos, & cetera
Illi assignate, vitam quæ luxu trahit :

Agros, vites, & pecora cum pastoribus
Donate mæcha : Nulla poterit perpeti
Ut moribus quid teneat alienum suis.

Deformis cultum vendet, ut vinum paret ;

Agros abjiciet mæcha, ut ornatum paret ;

At illa gaudens pecore, & lane dedita,

Quacunque summâ tradet luxuria domum :

Sic nulla possidebit quod fuerit datum,

Et dictam matri conferent pecuniam,

Ex pretio rerum, quas vendiderint singule.

¶ Ita quod multorum fugit imprudentiam,
Unius hominis repperit solertia.

F A B. V.

Feriant summos fulmina montes.

PUGNA MURIUM & MUSTELARUM.

Quum visti Mures Mustelarum exercitu
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & arctos circum trepidarent cavos,

Agre

lectilem balneorum argenteam, Eunuchos depiles; tradit lanifica agros, pecora, villam, operarios, boves, equos, & apparatus rusticum: donat temulenta celam plenam antiquis cadis, domum politam, & amenos hortos. Cum vellet dare singulis filiabus bona sic divisa, & populus, qui noverat illas, approbaret distributionem. *Æsopus* mediâ in turbâ subito prodiit, dixitque, O si quis superesset sensus patri sepulto, quàm egrè ferret, quod Athenienses non potuissent interpretari voluntatem suam ultimam: deinde rogatus suam sententiam, sic expedit errorum omnium: Date lanifica rustice domum & ornamenta cum venustis hortulâ, & vina vetera: assignate illi, quæ trahit vitam ebriam, vestes, uniones, pedisequos, & cætera prius dicta: donate mæcha agros, vites & pecora cum pastoribus. Nulla earum poterit pati diu, ut possideat quidvis contrarium suis moribus. Deformis vendet ornamenta, ut paret sibi vinum: Mæcha vilissimo pretio vendet agros, ut sibi vestes lautas paret; at illa gaudens pecore, & dedita lane tradet licitanti quantumvis exiguâ pecuniæ summâ domum Luxuriæ non sibi accommodam. Sic nulla harum possidebit quod fuerit datum sibi, & conferent pecuniam matri testamento constitutam, ex pretio rerum, quas singula vendiderint. Itâ, quod latuit multos imprudentes, sagacitas unius hominis reperit.

F A B. V.

Ferunt summos fulmina montes.

PUGNA MURIUM & MUSTELARUM.

CUM Mures victi copiis Mustelarum fugerent, & metu discurrerent circa cavernas angustas, vix
F 3 admissi

Ægrè recepti, tamen evaserunt necem.
 Duces eorum, ut qui capitibus cornua
 Suis ligant, ut conspicuum in prælio
 Haberent signum quod sequerentur milites,
 Hæserè in portis, suntque capti ab hostibus ;
 Quos immolatos victor avidis dentibus
 Capacis alvi merfit tartareo specu.

¶ Quemcumque populum tristis eventus premit,
 Periclitatur magnitudo principum,
 Minuta plebes facili præsidio latet.

F A B. VI.

Stultus nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

PHÆDRUS IN FABULARUM ÆSOPIARUM
CENSORES.

TU qui nasute scripta destringis mea,
 Et hoc jocosum legere fastidis genus,
 Parvâ libellum sustine patientiâ,
 Severitatem frontis dum placo tuæ,
 Et in cothurnis prodit Æsopus novis.
 Utinam nec unquam Pelii nemoris iugo
 Pinus bipenni concidisset Thessalâ,
 Nec ad professe mortis audacem viam
 Fabricasset Argus opere Palladio ratem,
 Inhospitalis prima quæ Ponti sinus
 Patefecit, in perniciem Graiûm & Barbarûm.
 Namque & superbi luget Ætæa domus,
 Et regna Pelia scelere Medæe jacent,
 Quæ sævum ingenium variis involvens modis,
 Illic per artus fratris explicuit fugam,
 Hic cede Patris Peliadum inscit manus.

Quid tibi videtur? Hoc quoque insulsum est, ais,
 Falsoque dictum ; longè quia vetustior
 Ægeâ Minos classe perdomuit freta,
 Iustoque vindicavit exemplo impetum.

Quid

admissi tamen evaserunt mortem. Duces eorum, (ut qui alligaverant cornua suis capitibus, eo fine ut milites haberent signum conspicuum, quod sequerentur in prælio) haeserunt in aditu, & capti sunt ab hostibus; quos victor mactatos avidus dentibus demersit in infernum specum vasti ventris.

Quemcumq; populum tristis calamitas premit, magni principes sunt obnoxii periculo, humilis plebs tuta latet levi præsidio.

F A B. VI.

Stultus nisi quod ipse facit, nil rectum putat.

PHÆDRUS IN FABULARUM ÆSOPIARUM
CENSORES.

TU qui naso adunco carpi mea scripta, & dignaris legere genus hoc jocosum leve; paulis per tamen sustine libellum hunc parvâ patientiâ, dum serenam reddo austeritatem Frontis tue, & Æsopus prodit in scenam tragico more non usitatis instructus cothurnis.

Utinam nec unquam Thessala pinus cecidisset excisa bipenni in iugo Pelei nemoris, nec Argus ope Minerva fabricatus esset navem ituram per audacem viam indubitata mortis, quæ prima patefecit sinum Ponti Euxini in exitium Graiorum & Barbarorum. Namq; & domus Ætæ regis superbi luget, & regna Pella jacent everfa scelere Medea, quæ variis artibus obscurans sevitiam ingenii sui in Colchide per fratris artus discerptos sibi expeditivit fugam, in Thessaliâ macularit manus filiarum Pelie sanguine patris sui.

Quid jam cogitas? Hoc quoq; ineprum est, ais, falsq; dictum, quia Minos longe vetustior perdomuit classe Ægeum mare, & vindicavit hostiles incursum iusto supplicio. Quid ergo possum facere tibi, Lector, instar

Quid ergo possum facere tibi, lector Cato,
 Si nec fabellæ te juvant, nec fabulæ?
 Noli molestus esse omnino litteris,
 Majorem exhibeant nē tibi molestiam.

Hoc illis dictum est, si qui stulti nauseant,
 Et ut putentur sapere, cœlum vituperant.

F A B. VII.

Maledico maledicens pejus audiet.

VIPERA & LIMA.

Mordaciorem qui improbo dente adpetit,
 Hoc argumento se describi sentiat.

In officinam fabri venit Vipera.

Hæc quum tentaret si qua res esset cibi,
 Limam momordit: illa contra contumax,
*Quid me, inquit, stulta dente captas ledere,
 Omne adsiuevi ferrum qua conrodere?*

F A B. VIII.

Improbi ne pereant, perdunt.

VULPES & HIRCUS.

Homo in periculum simul ac venit callidus,
 Reperire effugium alterius quærit malo.

Quum decidisset Vulpes in puteum inscia,
 Et altiore clauderetur margine;

Devenit Hircus sitiens in eundem locum,

Simul rogavit, *esset an dulcis liquor,*

Et copiosus? Illa fraudem moliens;

Descende, amice: tanta bonitas est aqua,

Voluptas ut satiari non possit mea.

Immisit se barbatus: tum Vulpecula

Evasisit puteo, nixa celsis cornibus:

Hircumque clauso liquit hærentem vado.

instar Catonis severe, si nec fabellæ nec fabulæ placent tibi. Noli molestus esse omnino literis, ne ea molestia præbeat maiorem molestiam.

Hoc spectat ad eos, qui stultè fastidiunt omnia, & culpant ipsos Deos ut videantur sapere.

F A B. VII.

Maledico maledicens pejus audiet.

VIPERA & LIMA.

QUI appetit hominem mordaciorem seipso dente audaci, intelligat suam imaginem depingi hæc fabulâ.

Vipera venit ad officinam Fabri: dum hæc querit undiq; si quis esset cibus, momordit limam. Illa pertinacè respondit, cur audes me ledere tuis dentibus, quæ solita sum omne genus ferri corrodere.

F A B. VIII.

Improbi ne percant, perdunt.

VULPES & HIRCUS.

SImul ac homo callidus incidit in magnum periculum, studet invenire effugium ex malo alterius.

Quum vulpes imprudens decidisset in puteum, & clauderetur ibi margine nimis alto, Hircus sitiens devenit in eundem locum, simulq; rogavit, an aqua esset dulcis & copiosa. Illa (Vulpes) tendens dolum dixit, amice, descende, bonitas aquæ tanta est, ut mea voluptas non possit expleri. Barbatus Hircus misit se in puteum, cum Vulpecula exiit e puteo nixa altis cornibus, & liquit Hircum iacentem in aquâ clausâ.

F A B. IX.

P E R A.

Peras imposuit Jupiter nobis duas :
 Propriis repletam vitiis post tergum dedit,
 Alienis ante pectus suspendit gravem.
 ¶ Hac re videre nostra mala non possumus :
 Alii simul delinquant, censores sumus.

F A B. X.

Antecedentem scelestum non deferit pede pœna
 claudo.

FUR ARAM COMPILANS.

Lucernam fur accendit ex arâ Jovis,
 Ipsumque compilavit ad lumen suum ;
 Onustus qui sacrilegio quum discederet,
 Repente vocem sancta misit religio :
Malorum quamvis ista fuerint munera,
Mihique invisa, ut non offendar subripi ;
Tamen, sceleste, spiritu culpam lues,
Olim quum adscriptus venerit pœna dies.
Sed ne ignis noster facinori præluceat,
Per quem reverendos excolit pietas Deos,
Veto esse tale luminis commercium.
 Ita hodie nec lucernam de flamma Deum,
 Nec de lucerna fas est accendi sacrum.
 ¶ Quot res contineat hoc argumentum utiles,
 Non explicabit alius quàm qui repperit.
 Significat primò, sæpe quos ipse alueris,
 Tibi inveniri maximè contrarios.
 Secundò ostendit, scelera non irâ Deum,
 Fatorum dicto sed puniri tempore.
 Novissimè interdicat ne cum malefico
 Usum bonus confociet ullius rei.

F A B.

F A B. IX.

P E R A.

Jupiter imposuit nobis duos saccos; posuit post tergum unum plenum nostris vitiis, suspendit ante pectus alterum gravem alienis vitiis.

Hac de causâ non possumus videre nostras culpas; simul ac alii homines peccant, sumus severi castigatores.

F A B. X.

Antecedentem scelestum non deserit pede poena claudo.

F U R A R A M C O M P I L A N S.

FUR accendit candelam ex arâ Jovis, & spoliavit Deum ipsum ad lucem suam: qui cum oneratus rebus sacrilegio abreptis abiret, subito sancta imago Dei emisit hanc vocem; quamvis ista, quæ furatus es, fuerunt dona improborum, mihiq; odiosa, adeo ut non offendar ea subripi, tamen, sceleste, expiabis culpam vitæ jacturâ, cum olim dies constitutus pœnæ venerit. Sed ne ignis noster præbeat lucem improbis, per quem pii homines ritè colunt Deos colendos, edico ne sit talis communicatio luminis. Ita ad hunc usq; diem neq; licet lucernam accendi de flammâ diis sacrâ, nec sacrum ignem accendi de lucernâ.

Non alius, quam qui noverit, explicabit, quot res utiles hæc fabula contineat. Imprimis significat eos sæpe inveniri maxime adversarios, quos tibi, ipse promoveris: secundo docet nos, scelera non puniri ex irâ deorum, sed constituto factorum tempore: deniq; jubet virum bonum participare nullius rei usum cum improbo.

F A B. XI.

Opes irritamenta malorum.

HERCULES & PLUTUS.

Opes invisæ meritò sunt forti viro,
 Quia dives arca veram laudem intercipit.
 ¶ Cœlo receptus propter virtutem Hercules,
 Quum gratulantes persalutâssent Deos,
 Veniente Pluto, qui Fortunæ est filius,
 Avertit oculos: causam quæsit Pater:
 H. Odi, inquit, illum, quia malis amicus est,
Simulque obiecto cuncta corrumpit lucra.

F A B. XII.

Sinceritas laudanda.

LEO REGNANS.

Utilius homini nihil est quàm rectè loqui.
 Probanda cunctis est quidem sententia:
 Sed ad perniciem solet agi sinceritas.
 ¶ Quum se ferarum regem fecisset Leo,
 Et æquitatis vellet famam consequi,
 A pristinâ deflexit consuetudine:
 Atque inter illas tenui contentus cibo,
 Sancta incorruptâ jura reddebat fide.

F A B. XIII.

Pares non habitus, sed virtus facit.

CAPELLÆ & HIRCI.

Barbam capellæ quum impetrâssent ab Jove,
 Hirci moerentes indignari ceperunt,
 Quòd dignitatem semina æquâssent suam.
 Sinite, inquit, illas gloriâ vanâ frui,
 Et usurpare vestri ornatum muneris:
 Pares dum non sint vestra fortitudini.

¶ Hoc

F A B. XI.

Opes irritamenta malorum.

HERCULES & PLUTUS.

Opes sunt meritis odiosa forti viro, quia dives arca intercipit laudem vera virtuti debitam, ipsamque virtutem necat.

Hercules admissus in cælum propter virtutem, cum jam salutasset cæteros Deos gratulantes adventum, avertit oculos a veniente Pluto, qui est filius Fortunæ. Jupiter illius pater quaesivit causam. Hercules inquit, odi illum, quia est amicus malis hominibus, & corrumpit cuncta simul spe lucri objectâ.

F A B. XII.

Sinceritas laudanda.

LEO REGNANS.

Nihil est honestius homini, quam aperte vera loqui. Sententia hæc quidem est probanda omnibus; sed sinceritas solet agi ad perniciem.

Cum Leo fecisset se regem ferarum, & vellet parere famam justitiæ, convertit se ab antiquâ rapinæ consuetudine, atque inter illas contentus modico cibo administrabat sanctas leges intemeratâ fide.

Desunt cætera.

F A B. XIII.

Pares non habitus, sed virtus facit.

CAPELLÆ & HIRCI.

CUM Capellæ obtinuissent barbam a Jove, Hirco dolentes cœperunt indignè ferre feminas parem cum illis dignitatem habere; Jupiter inquit, Sinite illas frui vanâ gloriâ, & arrogare sibi insignia vestræ dignitatis, dum non sint pares vobis fortitudine. Hæc

¶ Hoc argumentum monet, ut sustineas tibi
Habitum esse similes, qui sint virtute impares.

F A B. XIV.

In secundis time, in adversis spera.

GUBERNATOR & NAUTÆ.

Quum de fortunis quidam quereretur suis,
Æsopus finxit consolandi gratiā.

¶ Vexatā sævis navi tempestatibus,
Inter vectorum lacrymas & mortis metum,
Faciem ad serenam subito mutatur dies,
Ferri secundis tutā coepit flatibus,
Nimiāque nautas hilaritate extollere.
Factus periculo tum gubernator sopus:
G. Parce gaudere oportet, & sensim queri:
Totam quia vitam miscet dolor & gaudium.

F A B. XV.

Nimia verecundia inverecundum facit.

CANUM LEGATI ad JOVEM.

Canes legatos olim misere ad Jovem,
Melioris vitæ tempus oratum suæ,
Ut sese eriperent hominum contumeliis,
Furfuribus sibi conspersum quod panem darent,
Fimoque turpi maximam explerent famem.
Profecti sunt legati non celeri pede,
Dum naribus scrutantur escam in stercore.
Citati non respondent: vix tandem invenit
Eos Mercurius, & turbatos adtrahit.
Tum verò vultum magni ut viderunt Jovis,
Totam timentes concacarunt regiam.
Propulsi verò fustibus, vadunt foras:
Verat dimitti magnus illos Jupiter.
Mirati sibi legatos non revertier,

Turpe

*Hac fabula monet te, ut seras eos esse similes tibi
externo ornatu, qui sint inferiores virtute.*

F A B. XIV.

In secundis time, in adversis spera.

GUBERNATOR & NAUTÆ.

CUM quidam quereretur de suâ sorte, *Æsopus* finxit hanc fabulam in illius solatium.

Navi iactatâ vehementibus procellis, inter lachrymas eorum qui vehebantur, & metum mortis, subito dies vertitur ad serenitatem, navisq; jam tuta capit ferri prosperis ventis, & elevare nautas nimîâ lætitiâ. Tum gubernator navis factus Philosophus periculo suo & experienciâ inquit, Oportet nos gaudere parçè, & queri moderatè, quia dolor & gaudium miscet totam nostram vitam.

F A B. XV.

Nimia verecundia inverecundum facit.

CANUM LEGATI ad JOVEM.

QUONDAM Canes miserunt legatos ad Jovem, rogatu-
turos tempus vite felicioris, ut liberarent se ab
contumeliis hominum, quod sibi darent panem mistum
furfure, & satiarent maximam famem sordido sterco-
re. Legati abierunt non celeri pede, dum quarunt
naribus cibum in fimo. Vocati non respondent. Vix
tandem Mercurius invenit eos, & adducit metû confu-
sos. Tum vero ubi viderunt vultum magni Jovis, præ
timore concacârunt totam regionem: pulsati autem fu-
stibus eunt foras. Jupiter magnus vetat eos dimitti.
Canes mirati legatos non redire sibi, judicantes turpe
aliquod

96 PHÆDRI FABULARUM

Turpe æstimantes aliquid commissum à suis,
 Post aliquod tempus alios adscribi jubent.
 Rumor legatos superiores prodidit :
 Timentes rursus aliquid ne simile accidat,
 Odore canibus anum, sed multo, replent;
 Mandata dant; legari mittuntur: statim
 Adeunt: rogantes aditum, continuo impetrant,
 Consedit genitor tum Deorum maximus,
 Quassatque fulmen, tremere cœpere omnia :
 Canes (confusus subito quod fuerat fragor)
 Repente odorem mixtum cum merdis cacant.
 Reclamant omnes vindicandam injuriam.
 Sic est locutus ante poenam Jupiter :
Non est legatos regis non dimittere,
Nec est difficile poenaa culpa imponere :
Non veto dimitti, verum cruciari fame,
Ne ventrem continere non possint suum :
Sed hoc feretis pro judicio premium :
 Illi autem qui miserunt vos tam futiles
 Nunquam carebunt hominis contumelia.
 Ita nunc legatos expectant & posteri ;
 Novumque venire qui videt, culum olfacit.

F A B. XVI.

Malo qui bene facit, pejorem facit.

HOMO & COLUBRA.

QUI fert malis auxilium, post tempus dolet.
 Gelu rigentem quidam Colubram sustulit,
 Sinuque fovit, contra se ipse misericors.
 Namque ut refecta est necuit hominem protinus.
 Hanc alia quum rogaret causam facinoris;
 Respondit: *Ne quis discat pradesse improbis.*

aliquod commissum esse a suis, post aliquod tempus iu-
bent alios legatos delegari. Interim fama vulgavit
priorum legatorum commissa. Timentes ne quid simile
rursus accidat, replent anum canibus odore eoque multo.
Mandata dant. Legati mittuntur; statim adeunt :
rogantes aditum, protinus obtinent. Tum maximus
genitor Deorum confedit, & concutit fumen. Omnia
cœperunt tremere. Canes (subitus enim cœli fragor
fecerat eos attonitos) repente cacant odorem mixtum
cum merdis. Omnes Dii clamant injuriam debere
vindicare. Jupiter sic est locutus ante pœnam. Non
est regis non dimittere legatos, nec est difficile imponere
pœnas culpæ : non veto igitur eos dimitti, at volo
eos torqueri fame, ut possint in posterum continere
anum suam. At reportabitis hoc ut premium loco
pœnæ. Illi autem, qui miserunt vos tam fuitiles, nun-
quam non passuri sunt contumelias hominum. Ita nunc
& posterius eorum expectant legatos, quiq; videt novum
canem venire, odoratur anum.

F A B. XVI.

Malo qui bene facit, pejorem facit.

HOMO & COLUBRA.

QUI fert opem malis hominibus, ille post breve
tempus dolet.

Quidam homo sustulit colubram rigidam frigore,
& fovit in sinu ipsè misericors in suam perniciem;
namq; ubi recreata est, necuit hominem protinus.
Cum alia colubra rogaret hanc causam scelerati facti,
illa respondit, nequis discat benefacere malis homi-
nibus.

F A B. XVII.

Avarus auri custos, non dominus.

VULPES & DRAGO.

Vulpis cubile fodiens, dum terram eruit,
 Agitare plures altius cuniculos,
 Pervenit ad Draconis speluncam ultimam,
 Custodiebat qui thesauros abditos.
 Hunc simul aspexit; V. Oro ut imprudentis
Des. primum veniam, deinde si pulchrè vides,
Quam non conveniens aurum sit vitæ meæ,
 Respondeas clementer, quem fructum capis
 Hoc ex labore, quodve tantum est premium,
 Ut careas somno & ætüm in tenebris exigas?
 D. Nullum, inquit ille: verum hoc a summo mihi
Fove adtributum est. V. Ergo nec sumis tibi,
 Nec ulli donas quicquam? D. Sic satis places.
 V. Nolo irascari, libere si dixerò:
 Diis est iratis natus qui est similis tibi.
 Abiturus illuc quo priores abierunt,
 Quid mente cecâ miserum torques spiritum?
 Tibi dico, avare, gaudium hæredis tui,
 Qui thure superos, ipsum te fraudas cibo;
 Qui tristis audis musicum citharæ sonum,
 Quem tibiærum macerat jucunditas;
 Obsoniorum pretia cui gemitum exprimunt;
 Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,
 Cælum fatigas sordido perjurio;
 Qui circumcidis omnem impensam funeris,
 Libitina ne quid de tuo faciat lucrum.

F A B. XVII.

Avarus auri custos, non dominus.

VULPES & DRACO.

Vulpes fodiens sibi cubile, dum eruit terram, agitq;
 plures cuniculos altius solito, tandem venit ad
 remotam speluncam Draconis, qui servabat secretos
 Thesaurus. Ubi Vulpes vidit hunc Draconem, ita
 dixit, imprimis oro ut des veniam meae temeritati,
 secundo si recte consideras quam inconueniens aurum
 sit vite meae, ut respondeas mihi placide, quid com-
 modi capis ex hoc labore, aut quae merces est tanta,
 ut propter eam amittas somnum & irahas vitam in
 tenebris? Nulla merces (inquit ille) tanta est; at
 hoc custodire datum est mihi a Jove maximo. Ergo
 nec sumis in tuos usus, nec donas quidquam cuius
 alii? Sic placet fati. Nolo ut trasteris, si dicam
 tibi aperte, ille est natus diis iratis, qui est similis
 tibi.

Tu qui abiturus es illuc, quo omnes ante te abie-
 runt, propter quid crucias vitam per te miseram
 consilio ceco? Dico tibi hoc, O avarum gaudium here-
 dis tui, qui fraudas Deos superos thure suo, fraudas
 teipsum cibo; qui cum dolore audis musicum satium
 tithara, quem hilaritas tibiarum reddit macilentum,
 a quo pretia opsoniorum eliciunt gemitum, qui, modo
 addas quadrantes tuis bonis, latebris caelum turpi per-
 jurio; qui tollis omnem sumptum funeris, nequid lu-
 cri libitina Dea funerum faciat de tuo.

F A B. XVIII.

Inventa perficere non inglorium.

PHÆDRUS de FABULIS.

Quid judicare cogitet Livor modò,
 Licet dissimulet, pulchrè ramen intelligo.
 Quicquid putabit esse dignum memoriæ,
 Æsopi dicet : si quid minùs adriferit,
 A me contendet fictum quovis pignore.
 Quem volo refelli jam nunc responso meo:
 Sive hoc ineptum, sive laudandum est opus,
 Invenit ille, nostra perfecit manus.
 Sed exequamur cœptum propositi ordinem.

F A B. XIX.

Veras divitias eripit nemo.

NAUFAGIUM SIMONIDIS.

Homo doctus in se semper divitias habet.
 Simonides, qui scripsit egregium melos,
 Quò paupertatem sustineret faciliùs,
 Circumire cœpit urbes Asiæ nobiles,
 Mercede acceptâ, laudem victorum canens.
 Hoc genere quæstûs postquam locuples factus est,
 Venire in patriam voluit cursu pelagio.
 (Erat autem natus, ut aiunt, in Ceo insulâ)
 Ascendit navem, quam tempestas horrida
 Simul & vetustas medio dissolvit mari.
 Hi zonas, illi res pretiosas colligunt,
 Subsidium vitæ. Quidam curiosior
Simonide, tu ex opibus nihil sumis tuis?
S. Mecum, inquit, mea sunt cuncta. Tunc pauci enatant,
 Quia plures onere degravati perierant.
 Prædones adsunt, rapiunt quod quisque extulit,
 Nudos relinquunt. Forte Clazomenæ propè

Antiqua

F A B. XVIII.

Inventa perficere non inglorium.

PHÆDRUS de FABULIS.

Quamvis invidia dissimulet suam sententiam, tamen optime novi, quid nunc cogitur sentire. Quodcumq; putabit in hisce Fabulis esse dignum memoria, dicit id esse *Æsopi*; at, siquid non placuerit, certabit quovis pignore id inventum esse a me. Quem volo jam nunc confutare responso hoc meo: sive hoc opus est insulsum & nugatorium, sive est dignum laude, *Æsopus* invenit, nostra manus perfecit. Sed te neamus ordinem inceptum propositi nostri.

F A B. XIX.

Veras divitias eripit nemo.

NAUFRAGIUM SIMONIDIS.

Homo doctus semper habet divitias suas in seipso.

Simonides, qui scripsit præclaros versus *Lyricos*, cœpit ire circum nobiles *Asiæ* urbes, ut paupertatem sustineret facilius, celebrans laudes *Victorum* pretio accepto. Postquam factus est dives hoc genere lucrî, voluit redire in patriam cursu marino (natus autem erat, ut aiunt, in insulâ *Ceo*) ascendit navem, quam horrenda procella, & vetustas simul dissolvit in medio mari. Alii colligunt crumenas, alii res pretiosas in tutamen vite. Quidam curiosior cæteris inquit, *Simonide*, tu sumis nihil ex opibus tuis? Ille inquit, mea cuncta bona sunt mecum. Tum pauci enatant, quia major pars degravata suis oneribus perierant. *Prædones* adveniunt eos, rapiunt id quod quisq; extulerat e navî, relinquunt eos nudos. Fortè antiqua *Urbs Clazomenæ* fuit propè, quam *Naufragi* homines,

102 PHÆDRI FABULARUM

Antiqua fuit urbs, quam petierunt naufragi.
 Hic litterarum quidam studio deditus,
 Simonidis qui sæpe versus legerat,
 Erátque absentis admirator maximus,
 Sermone ab ipso cognitum, cupidissimè
 Ad se recepit, veste, nummis, familià
 Hominem exornavit. Cæteri tabulam suam
 Portant, rogantes victum; quos casu obuius
 Simonides, ut vidit, *Dixi, inquit, mea*
Mecum esse cuncta, vos rapuistis, perit. quod.

F A B. XX.

Magna ne jactes, sed præstes.

MONS PARTURIENS.

Mons parturiebat, gemitus immanes ciens,
 Erátque in terris maxima expectatio:
 At ille murem peperit. Hoc scriptum est tibi
 Qui magna quum minaris, extricas nihil.

F A B. XXI.

Vera gloria fictam obscurat.

FORMICA & MUSCA.

Formica & Musca contendebant acriter,
 Quæ pluris esset: Musca sic cæpit prior.
M. Conferre nostris tu potes te laudibus?
Ubi immolatur, exta prægusto Deum.
Moror inter aras, rempla perlustrò omnia,
In capite regis sedeo, quum visum est mihi,
Et matronarum casta delibo oscula;
Laboro nihil, atque optimis rebus fruor.
Quid hortum simile tibi contingit rustica?
F. Est gloriosus sanè convictus Deum,
Sed illi qui invisatur, non qui invisus est.
Reges commemoras & matronarum oscula:

Ego

nes adierunt. Hic quidam homo addictus studio literarum humaniorum, qui saepe legerat versus Simonidis, & erat admirator maximus illius quamvis absentis, amantissime duxit ad se domum hominem cognitum ex solo sermone, & exornavit veste, nummis servis. Ceteri portant tabulam suam rogantes victum. Ubi Simonides vidit hos obvios castris, inquit, dixi mea cuncta esse mecum, quod vos rapuistis, perit.

F A B. XX.

Magna ne jactes, sed praestes.

MONS PARTURIENS.

Mons parturiebat, edens gemitus prodigiosos, & maxima expectatio erat in terris. At ille Mons peperit murem. Hoc Argumentum scriptum est tibi, qui cum polliceris magna, perficis nihil.

F A B. XXI.

Vera gloria fictam obscurat.

FORMICA & MUSCA.

Formica & Musca disputabant acriter, utra esset pluris pretii. Musca sic capit loqui prior. Tu ne audes comparare te nostris meritis. Ubi victima immolatur ab hominibus, ego prior gusto extra deis oblata; habito inter aras, circumspicio omnia templa, sedeo in capite regis, cum visum est mihi, & gusto casta labia matronarum; non omnino laboro, & fruor rebus optimis. Quid simile horum accidit tibi. O animal rusticum? victitare uno cum Diis est gloriosum sane, sed illi, qui invitantur, non ei, qui est odiosus. Jactas reges, & oscula nobilium feminarum;

Ego granum in hyemem quum studiosè congero,
Te circa murum video pasci stercore :

Aras frequentas, nempe abigeris quò venis :

Nihil laboras, ideo quum opus est nil habes :

Superba jactas tegere quod debet pudor.

Æstate me laeassis; quum bruma est, files :

Mori contractam quum te cogunt frigora,

Me copiosa recipit incolumem domus.

Satis profectò rettuli superbiam. retudi

¶ Fabella talis hominum discernit notas
Eorum, qui se falsis ornant laudibus,
Et quorum virtus exhibet solidum decus.

F A B. XXII.

Deum colenti stat sua merces.

SIMONIDES à DIIS SERVATUS.

Quantum valerent inter homines literæ
Dixi superius: quantus nunc illic honos
A superis sit tributus, tradam memoriæ.

Simonides idem ille, de quo rettuli,
Victoris laudem cuidam pythæ ut scriberet
Certo condixit pretio, secretum petit :

Exigua quum frænaret materia impetum,

Ufus poetæ, ut moris est, licentiâ,

Atque interposuit gemina Lædæ fidera,

Auctoritatem similis referens gloriæ.

Opus adprobavit : sed mercedis tertiam

Accepit partem. Quum reliquam posceret :

illi, inquit, reddent, quorum sunt laudes due.

Verum ne irate dimissum te sentiam,

Ad cenam mihi promitte; cognatos volo

Hodie invitare, quorum es in numero mihi.

Fraudatus quamvis & dolens injuriâ,

Nè malè dimissam gratiam corrumpere,

Promisit. Rediit horâ dictâ; recubuit.

Splende-

Ego, dum diligenter repono frumentum contra hyemem, video te vefci stercore circa murum; frequentas aras, nimirum expelleris quocumq; venis; non omnino laboras, igitur habes nihil, cum opus est; superbè jactas id quod modestia debet tegere. Provocas me æstate; cum bruma est, taces: cum frigora cogunt te mori contractam, opulenta domus excipit me tutam. Proculdubio satis repressi tuam insolentiam.

Hujusmodi fabella distinguit characteras hominum eorum, qui ornant se falsis laudibus, & eorum, quorum virtus palam offendit solidam gloriam.

F A B. XXII.

Deum colenti stat sua merces.

SIMONIDES à DIIS SERVATUS.

Dixi supra, quantum æstimationis literæ haberent inter homines; nunc tradam posteris, quantus honos datus sit illis a Diis superis.

Simonides idem ille, de quo rettuli, pactus est certo pretio cum quodam pugile, ut scriberet laudem Victoris, secessit in locum secretum. Cum exigua argumenti materia retardaret vim ingenii, usus est licentiâ Poeticâ, ut mos est, atque inseruit poemati Castorem & Pollucem, geminos Ledaæ filios in sidera conversos, repetens exemplum grave similis gloriæ. Simonides opus absolvit ex animo Pyctæ, sed accepit partem solummodo tertiam mercedis. Cum posceret reliquum mercedis, Pyctæ inquit, illi solvent tibi reliquum, quorum partes laudationis sunt duæ. At ne sentiam te abire iratum, promitte mihi ad cœnam te venturum; Volo hodie invitare cognatos meos, quorum in numero habeo te. Simonides, quamvis fraudatus mercede, & iratus ob injuriam promissi, rediit horâ constituta; recubuit ad mensam. Curvum erat

106 PHÆDRI FABULARUM.

Splendebat hilare poculis convivium,
 Magno apparatus læta resonabat domus;
 Repente duo quum juvenes sparsi pulvere,
 Sudore multo diffuentes corpora,
 Humanam supra formam, cuidam servulo
 Mandant, ut ad se provocet Simonidem:
 Illius interesse nè faciat moram.
 Homo perturbatus excitat Simonidem.
 Unum promorat vix pedem triclinio,
 Ruina camera subito oppressit ceteros;
 Nec ulli juvenes sunt reperti ad januam.
 Ut est vulgatus ordo narratæ rei,
 Omnes scierunt, numinum præsentiam
 Vati dedisse viram, mercedis loco.

F A B. XXIII.

Multum auxiliatur, qui citò.

EPILOGUS ad EUTYCHUM.

Supersunt mihi quæ scribam, sed parco sciens:
 Primum, esse ne tibi videar molestior,
 Distringit quem multarum rerum varietas:
 Dein si quis eadem fortè conari velit,
 Habere ut possit aliquid operis residui:
 Quamvis materiæ tanta abundet copia,
 Labori Faber ut desit, non Fabro labor.
 Brevitatis nostræ præmium ut reddas peto,
 Quod es pollicitus. Exhibe vocis fidem:
 Nam vita morti propior est quotidie:
 Et hoc minus tui veniet ad me muneris,
 Quò plus consumet temporis dilatio.
 Si citò rem perages, usus fiet longior:
 Fruar diutius, si celerius cepero.
 Languentis ævi dum sunt aliqua reliquia,
 Auxilio locus est: olim Senio debilem
 Frustra adjuvare bonitas nitetur tua,

Quum

erat magnificum, hilare vino, tota domus resonabat magno apparatu; cum subito duo juvenes sparsi pulvere, habentes corpora utrinque madentia sudore multo, majores formâ humanâ, jubent quendam servulum, ut vocet Simonidem ad se; dicens, e re illius esse ne faciat moram. Homo, confusus metu, vocat Simonidem: vix protulerat unum pedem e triclinio quin ruina cameræ subito oppressit ceteros, nec ulli juvenes sicut reperti ad jannam. Ubi series hujus rē dō narratæ vulgata est, omnes homines agnoverunt immediatam providentiam Deorum dedisse vitam vati loco mercedis.

F A B. XXIII.

Multum auxiliatur qui citq.

EPILOGUS ad EUTYCHUM.

REstant adhuc mihi quæ scribam, sed consulto abstineo, primum ne videar esse aliquanto molestus tibi, quem varietas multorum negotiorum distrabit; secundo, si quis fortè velit conari eadem, quæ ego, ut possit habere aliquid operis reliquum; quamvis tanta copia sit argumenti, ut Faber desit labori, non labor Fabro. Peto ut solvas mihi premium brevitatis nostræ, quod promisti. Comproba rebus veritatem promissorum; nam mea vita quotidie propior est morti, & tanto minus tui muneris veniet ad me, quanto plus temporis dilatio consumet. Si porages rem cito, usus fiet longior; diutius fruor, si oclerius capero frui. Dum aliqua reliquia vite desipientis supersunt, locus est auxilio; tua benevolentia frustra conabitur posthac adjuvare me confectum senectate, cum jam beneficium

Quum jam deserit esse beneficio utilis,
 Et mors vicina flagitabit debitum.
 Stultum admove tibi preces sexcenties,
 Proclivis ultrò quum sit misericordia.
 Sæpe impetravit veniam confessus reus,
 Quanto innocenti justius debet dari ?
 Tuae sunt partes, fuerunt aliorum prius,
 Dein simili gyro venient aliorum vices.
 Decerne quod religio, quod patitur fides,
 Et gratulari me fac iudicio tuo.
 Excedit animus quem proposuit terminum :
 Sed difficulter continetur spiritus,
 Integritatis qui sinceræ conscius
 A noxiorum premitur insolentiis.
 Qui sint requirès : apparebunt tempore.
 Ego quondam legi quam puer sententiam,
 Palam mutire plebeio periculum est,
 Dum sanitas constabit pulcrè meminero.

scium cessaverit esse utile mihi, & mors propinqua
flagitabit me sibi debitum lege naturæ. Puta stultum
esse adhibere tibi preces, cum tua misericordia sit ul-
trò parata ad opem ferendam. Reus confitendo cul-
pam sæpe nactus est veniam, quanto iustius debet da-
ri innocenti? Tuae partes sunt prima, dein partes
aliorum, & pari circulo vices aliorum venient. Sta-
tue quod Religio, quod conscientia tua sint, & fac
me gaudere tuâ sententiâ. Animus meus excurrit ul-
tra fines quos proposui, nam cor illius egrè cohibetur,
qui conscius innocentie sincere, obruitur ab injuriis
improborum. Rogabis forte, quinam sint hi, appa-
rebunt tempore. Ego quamdiu sanus ero mente, opti-
mè meminero sententiam illam quam olim puer legi,
Crimen piaculare est plebeio homini mutire palam.

P H Æ D R I
F A B U L A R U M
L I B E R Q U I N T U S.

PROLOGUS *ad Particulonem.*

Ouum destinassem terminum operi statuere;
In hoc, ut aliis esset materiae satis;
Concilium tacito corde damnavi *mentis*.
Nam si quis talis etiam est tituli artifex,
Quo pacto divinabit quidnam omiserim;
Ut illud ipsam cupiam fama tradere:
Sua cuique quum sit animi cogitatio,
Colorque privus. Ergo non levitas mihi,
Sed certa ratio causam scribendi dedit.
Quare, Particulo, quoniam caperis fabulis,
Quas Aesopeas non Aesopi nomine

Quasi

PARAPHRASIS

IN

PHÆDRI FABULAS.

 LIBER V.

PROLOGUS ad Particulonem.

CUM statuissem imponere finem operi, est de
 causâ ut alii haberent satis materia ad scri-
 bendum; improbari consilium meum, tacite
 mecum; nam si quis aliud addideret se tali studio,
 quale meum est, quo pacto conficeret, quidnam praefer-
 miserim, quamvis cupiam ipsum illud mandare literis
 quod omisi, cum sit animi cogitatio sit peculiaris
 cuique colorque proprius. Ergo non inconsistentia, sed
 certa ratio pedit mihi causam scribendi. Quare, Par-
 ticulo, quia delectaris fabulis, quas rogo. *Esopas,*
 non

112 PHÆDRI FABULARUM

(Quasi paucas ille ostendit, ego plures dissero,
 Ufus vetusto genere, sed rebus novis)
 Quartum libellum dum vacive perleges,
 Hunc obtrektare si volet malignitas,
 Imitari dum non possit, obtrektet licet.
 Mihi parta laus est, quod tu, quod similes tui
 Vestras in chartas verba transfertis mea,
 Dignumque longâ judicatis memoriâ.
 Inlitteratum plausum ne desidero.

F A B. I.

Nihil ad honorem famâ ingenii aptius.
 DEMETRIUS & MENANDER.

Æ Sopi nomen sicubi interposuero,
 Cui reddidi jam pridem, quidquid debui,
 Auctoritatis esse scito gratiâ :
 Ut quidam artifices nostro faciunt sæculo,
 Qui pretium operibus majus inveniunt, novo
 Si marmori adscripserunt Praxitelem suo,
 Detrito Myronem argento : fabulæ exaudiant
 Adeò fugatæ. Plus vetustis nam favet
 Invidia mordax, quàm bonis presentibus.
 Sed jam ad fabellam talis exempli feror.

¶ Demetrius, qui dictus est Phalereus,
 Athenas occupavit imperio improbo.
Felicitè, subclamant ; ipsi principes
 Illam osculantur, quâ sunt oppressi, manum,
 Tacitè gementes tristem fortunæ vicem.
 Quin etiam resides & sequentes otium,
 Ne defuisse noceat, reprant ultimi ;
 In quæ Menander, nobilis comœdiis,
 (Quas, ipsum ignorans, legerat Demetrius,
 Et admiratus fuerat ingenium viri)
 Unguento delibutus, vestitu adfluens,
 Veniebat gressu delicato & languido.

Hunc

non fabulas Æsopi, quasi protulerit ille paucas, ego scribo plures, usus vetusto genere scribendi, sed materiâ novâ, dum tu otiosus perleges, quantum libellum, si malevoli volent carpere huic, per me licet carpant, dum non possunt imitari. Satis gloriæ partum est mihi, si tu, & homines similes tibi transfertis verba mea in vestris chartas, & judicari me dignum auctoritate, ne quidem desidero plausus, & laudes hominum illiteratorum.

F A B I.

Nihil ad honorem famâ ingenii aptius.

DEMETRIUS & MENANDER.

SI alicubi inferuero nomen Æsopi, (cui solvi jam pridem quodcumq; debui) velim scias id esse factum grâtiâ auctoritatis conciliandæ; ut quidam artifices faciunt nunc dierum, qui parant pretium majus operibus suis, si affixerint nomen Praxitelis novæ suæ statuae marmoreæ, si nomen Myronis statuae argenteæ. Invidia enim mordax probat vetera, qualiacumq; sint, magis quàm præsentia quantumvis bona. Sed jam fere animus narrare fabulam hujus exempli.

Demetrius, qui vocatus est Phalereus, invasit Athenas imperio injusto, ut mos est vulgi, undequaq; & cura contentione accurrunt, & accitant felicitatem. Ipse Principes Urbis osculantur illam Manum quâ sunt oppressi, clam dolentes tristem sortis suæ mutationem. Quinetiam viri resides & indulgentes otio adrepunt novissimi, ne sit sibi incommodo non adfuisse. Inter quos Menander nobilis Comædiis (quas Demetrius legerat Menandro sibi non cognito, & admiratus fuerat ingenium viri) veniebat gradu molli & effeminato, persusus unguentis odoratis, & ornatus veste

114 PHÆDRI FABULARUM

Hunc ubi tyrannus vidit extremo agmine:
Effæminatus quid hic in conspectu meo
Audiet venire? responderunt proximi:
Hic est Menander scriptor: mutatus statim,
Compellat hominem blandè, dextramque arripit.

F A B. II.

Ventrosa lingua: pedes fugaces.

VIATORES & LATRO.

Viam expediti pariter carpebant duo;
Imbellis alter, alter at promptus manu.
Occurrit illis Latro, & intentans necem,
Aurum poposeit: Audax confestim irruens
Sim vi repellit, ac ferro incautum occupat,
Et vindicavit sese forti dexterâ.
Latrone occiso, timidus accurrit comes,
Stringitque gladium, dein rejectâ penulâ:
Cedo, inquit, illum; jam curabo sentiat
Quos adtentavit. Tunc qui depugnaverat:
Vellem istis verbis saltem adjurisses modò,
Constantior fuisset vera existimans:
Nunc conde ferrum, & linguam pariter fucilem,
Ut possis alios ignorantes fallere:
Ego, qui sum expertus quantis fugias viribus,
Scio quod virtuti non sit credendum tuc.
 ¶ Illi adsignari debet hæc narratio,
 Qui re secundâ fortis est, dubiâ fugax.

F A B. III.

Sponte peccanti nullus est veniæ locus.

CALVUS & MUSCA.

Calvi momordit Musca nudatum caput;
 Quam opprimere captans, alapam sibi duxit
 gravem:

Tunc

fluente. Ubi Rex vidit hunc in extremo agmine, dixit, Cur audet hic effæminatus venire in conspectum meum? Qui propè aderant, responderunt: Hic est Menander ille nobilis scriptor: Rex mutatus statim allocuitur hominem amice, & prehendit dextram.

F A B. II.

Ventosa lingua: pedes fugaces.

VIATORES & LATRO.

DUO homines strenui simul faciebant iter, unus timidus & debilis, at alter fortis manu. Latro fit obviam illis, & minitans mortem, poposcit aurum. Audax viator repente irruens in eum repellit vim vi, & prior invadit latronem incautum gladio, & vindicavit se forti manu. Latrone interfecto, timidus comes accurrit, & educit enses, deinde, abjecto pallio, inquit, da mihi illum, ubi est? saxo ut intelligat jam quos aggressus est. Tum qui defunctus erat pugna dixit, utinam saltem adjuvisses me modo his verbis, animosior fuisset, credens ea esse vera. Nunc repone ferrum, & linguam simul inanem, ut possis alios decipere ignaros tui; ego qui experientia novit quantis viribus & celeritate fugias, scio quod non est fidendum tue fortitudini.

Hæc fabula debet adscribi illi, qui fortis est re prospera & fugit periculosa.

F A B. III.

Sponte peccanti nullus est veniæ locus.

CALVUS & MUSCA.

Musca momordit caput calvi nudum regmine; quam conans opprimere infixit sibi magnum colaphum.

116 PHÆDRI FABULARUM

Tunc illa irridens: Punctum volucris parvulæ
 Voluisti morte ulcisci: quid facies tibi,
 Injurix qui addideris contumeliam?
 Respondit: *Mecum facile redeo in gratiam,
 Quia non fuisse mentem ledendi scio:
 Sed te contempti generis animal improbum,
 Quæ delectaris bibere humanum sanguinem,
 Optem necare, vel majore incommodo.*

¶ Hoc argumentum veniam magè dari docet,
 Qui casu peccat, quàm qui consilio est nocens:
 Illum esse quavis pœna dignum judico.

F A B. IV.

Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit.

HOMO & ASINUS.

Q Uidam immolâisset verrem quum sancto Her-
 Cui pro salute votum debebat sua, (culi,
 Afello iussit reliquias poni hordei.
 Quas aspernatus ille, sic locutus est:
*Tuum libenter prorsus adpeterem cibum,
 Nisi qui nutritus illo est, jugulatus foret.*

¶ Hujus respectu fabulæ deterritus
 Periculofum semper vitavi lucrum.
 Sed dicis: *Qui rapuere divitias, habent.*
*Numeremus, agedum, qui deprensi perierint,
 Majorem turbam punitorum reperies.*
Pauci temeritas est bono, multis maio.

F A B. V.

Præjudicata opinio judicium obruit.

SCURRA & RUSTICUS.

P Ravo favore labi mortales solent,
 Et, pro judicio dum stant erroris sui,
 Ad pœnitendum rebus manifestis agi.

¶ Fasturus

laphum. Tum illa deridens inquit, voluisti ulcisci nece punitionem volucris parvula; quid facies tibi, qui addidisti contumeliam injuria. Calvus respondit, facile redeo in gratiam tecum, quia scio me non habuisse consilium nocendi, sed cupiam necare, vel majore damno, te animal insolens vili genere, quæ gaudes bibere humanum sanguinem.

F A B. IV.

Feliciter sapit, qui alieno periculo sapit.

HOMO & ASINUS.

CUM quidam immolasset verrem deo Herculi, cui debebat eum votum pro salute sua, jussit reliquum hordei apponi asello: quod ille contemnens locutus est sic, Libenter admodum ederem tuum cibum, si non illius jugulum sectum esset, qui passus est illo.

Deterritus respectu hujus fabule, semper fugi periculosum lucrum. Sed objicis & dicis, Qui paravere opes vi, illi possident eas & fruuntur: agetum suppetemus eos, qui prehensi inter rapinas perierunt. Reperies turbam eorum, qui pœnas dederint, esse majorem. Audacia est utilis paucis hominibus, damnosa multis.

F A B. V.

Præjudicata opinio judicium obruit.

SCURRA & RUSTICUS.

Mortales solent errare præ corrupto favore, & dum tuentur judicium suum erroneum, agi ad pœnitentiam evidentiâ rerum.

Facturus ludos quidam dives nobilis,
 Proposito cunctos invitavit præmio,
 Quam quisque posset, ut novitatem ostenderet,
 Venère artifices laudis ad certamina,
 Quos inter Scurra, notus urbano sale,
 Habere dixit se genus spectaculi,
 Quod in theatro nunquam prolatum foret.
 Dispersus rumor civitatem concitat:
 Pau'ò antè vacua turbam deficiunt loca.
 In scenâ verò postquàm solus constitit,
 Sine apparatu, nullis adjutoribus,
 Silentium ipsa fecit expectatio.
 Ille in sinum repentè demisit caput,
 Et porcelli vocem est imitatus suâ,
 Verum ut subesse pallio contenderent,
 Et executi iuberent: quo facto simul
 Nihil est repertum, multis onerant laudibus,
 Hominemque plausu prosequuntur maximo.
 Hoc vidit fieri Rusticus: *Non me hercule*
Me vireet, inquit: *& statim professus est*
Idem facturum meliùs se postredie.
 Fit turba major: jam favor mentes tenet,
 Et derisuri, non spectaturi sedent.
 Uterque prodit. Scurra digrunnit prior,
 Movetque plausus, & clamores suscitât.
 Tunc simulans sese vestimentis Rusticus
 Porcellum obtegere, (quod faciebat scilicet,
 Sed in priore quia nil compererant, latens)
 Pervellit aurem verò quem celaverat,
 Et cum dolore vocem naturæ exprimit.
 Adclamat populus: *Scurram multò similiùs*
Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.
 At ille profert ipsum porcellum è sinu,
 Turpemque aperto pignore errorem probans,
En, hic declarat, quales sitis iudices.
 Adhuc supersunt multa quæ possim loqui.

Quidam dives & nobilis facturus ludos, invitavit cunctos propositâ mercede, ut quicquid novi quisq; possit ostendere, ostenderet. Artifices venerunt ad hoc certamen laudis, inter quos Scurra notus lepidis jocis dixit se habere genus spectaculi, quod nunquam exhibitum fuisset in Theatro. Fama vulgata convocat totam urbem: sedes paulò ante vacua non jam continent turbam. Postquàm verò solus prodiit in scenam, sine apparatu, nullis adiutoribus, ipsa expectatio fecit silentium. Scurra statim demisit caput in sinum, & adeò exacte imitatus est grunnitum porcelli suâ voce, ut fidenter assererent verum porcum latere sub pallio, & juberent pallium excuti. Quò facto simulac nihil est repertum, cumulant hominem multis laudibus, & excipiunt maximis acclamationibus. Rusticus quidam vidit hoc fieri, & inquit, per Herculem non superabis me, & statim suscepit se facturum idem, quod Scurra, melius postridiè. Turba fit major, & favor in Scurram jam tenet mentes, & sedent derisuri Rusticum, non spectaturi. Uterq; prodiit in scenam. Scurra grunnit primus, & excitat plausus & clamores spectantium. Tunc Rusticus simulans se porcellum tegere vestibus, (quod reverà tegebat, sed indeprehensus, quia in priore Scurrâ compererant nihil) acriter vellit aurem vero porcello, quem celaverat, & cum dolore elicit vocem naturalem. Populus exclamat Scurram multo similius imitatum esse, & jubet Rusticum ejici foras. At ille educit vivum porcellum e sinu, & demonstrans pudendum eorum errorem aperto indicio, dixit, Ecce! hic porcus clare indicat quàm periti & probi estis Judices.

Adhuc multa restant, quæ possim loqui; & copiosè

120 PHÆDRI FABULARUM

Et copiosa abundat rerum varietas :
 Sed temperatæ suaves sunt argutiæ ;
 Immodicæ offendunt. Quare, vir sanctissime
 Particulo, chartis nomen victurum meis,
 Latinis dum manebit pretium literis,
 Si non ingenium, certè brevitatem adproba ;
 Quæ commendari tantò debet iustius,
 Quanto Poetæ sunt molesti validiùs.

F A B. VI.

Non omnia omnibus congruunt.

DUO CALVI.

INvenit Calvus fortè in trivio pectinem :
 Accessit alter æquè defectus pilis :
Heia, inquit, in commune, quodcumque est lucri.
 Ostendit ille prædam, & adjecit simul :
Superùm voluntas favit, sed fato invido
Carbónem, ut aiunt, pro thesauro invenimus.
 ¶ Quem spes delusit, huic querela convenit.

F A B. VII.

Stulta superbia ridetur ab omnibus.

PRINCEPS TIBICEN.

UBI vanus animus aurâ captus frivola
 Arripuit insolentem sibi fiduciam,
 Facile ad derisum stulta levitas ducitur.
 ¶ Princeps tibicen notior paulò fuit,
 Operam Bathylo solitus in scenâ dare,
 Is forte ludis (non satis memini quibus)
 Dum pectus rapitur, concidit casu gravi
 Nec opinans, & sinistram fregit tibiam,
 Duas quom dextras maluisset perdere.
 Inter manus sublatus, & multum gemens

Domum

diversitas materie abundat, sed moderata facietie sunt suaves, immodica sunt injucunda. Quare, Particulo, vir integerrime, cuius nomen vivet in meis scriptis, quamdiu lingua Latina aliquo erit in pretio, si non laudas ingenium, saltem lauda brevitatem meam, quæ tanto iustius debet commendari, quanto magis Poetæ sunt molesti.

F A B. VI.

Non omnia omnibus congruunt.

DUO CALVI.

CALVUS homo forte invenit pectinem in viâ publicâ. Alter adiit ad eum pari modo carens pilis. Eia, inquit ille, quæcunq; est præda, communis est. Ille monstrat prædam, & addidit simul hæc verba, Voluntas superiorum quidem favit nobis, sed fati malignitate invenimus carbonem pro thesauro, ut vetus verbum est.

Hæc querela convenit illi viro quem spes sefellit.

F A B. VII.

Stulta superbia ridetur ab omnibus.

PRINCEPS TIBICEN.

UB I vanus animus captus simul & delectatus inani favore popularis auræ præpropere arrogavit sibi insolentem confidentiam; levis ille stultus facile ducitur in contemptum & risum omnium.

Princeps quidam nomine fuit tibicen paulò celebrior cæteris, solitus subservire Bathyllo mimo in scenâ; hic Princeps ludis (non satis memini quibus) decidit imprudens casu gravi, dum pægma rapitur, & fregit tibiam sinistram, cum maluisset amittere ambas dexteras, quibus ludebat. Sublatus inter manus hominum & miserè

122 PHÆDRI FABULARUM.

Domum refertur. Aliquot menses transeunt,
 Ad sanitatem dum venit curatio.
 Ut spectatorum mos est, & lepidum genus,
 Desiderari cœpit, cujus flatibus
 Solebat excitari saltantis vigor.
 Erat facturus ludos quidam nobilis,
 Et incipiebat Princeps ingredier: eum
 Adducit pretio, precibus, ut tantummodo
 Ipso ludorum ostenderet sese die.
 Qui simul advenit, rumor de tibicine
 Fremit in Theatro: quidam affirmant mortuum,
 Quidam in conspectum proditurum sine morâ.
 Aulæo misso, devolutis tonitribus,
 Dii sunt locuti more translatitio.
 Tunc chorus ignotum modò reducto canticum
 Imposuit, cujus hæc fuit Sententia:
Latere incolumis Romæ salvo Principe.
 In plausus consurrectum est, jactat basia
 Tibicen, gratulari fautores putat.
 Equester ordo stultum errorem intelligit,
 Magnoque risu canticum reperi jubet:
 Iteratur illud; homo meus se in pulpito
 Totum prosternit; plaudit inludens eques;
 Rogare populus hunc coronam existimat.
 Ut verò cuneis notuit res omnibus,
 Princeps ligato crure niveâ fasciâ,
 Niveisque tunicis, niveis etiam calceis,
 Superbiens honore divinæ domûs,
 Ab universis capite est protrusus foras.

F A B. VIII.

Fugit irreparabile tempus.

OCCASIO DEPICTA.

C Ursu volucris pendens, in novaculâ,
 Calvus composâ fronte, nudo corpore,

Quem

miserè gemens abducitur domum. Aliquot menses abeunt, dum curatio venit ad sanitatem: ut mos est spectantium, & lepidum genus tibicinum cœpit desiderari, cujus flatibus vigor saltantis solebat excitari. Quidam nobilis facturus erat ludos, & jam Princeps incipiebat uti fractâ tibiâ & ambulare. Hunc alliciebat nummo & precibus, ut solummodò ostenderet se ipso ludorum die. Simulac ille venit, rumor murmurat in theatro de Tibicine: quidam affirmant eum esse mortuum, quidam asserunt eum exiturum esse in conspectum protinus. Auleo demisso, devolutis tonitribus dei locuti sunt more vulgari. Chorus tunc & notum cæteris canticum imposuit illi modò in scenam reducto, cujus hec sententia fuit:

Lætare incolumis Roma salvo Principe.

Applausum est choro, tibicen manu jactat basia, putat suos fautores gratulari sibi reduci & sano. Equites intelligunt stultum tibicinis errorem, & effusi in risum jubent canticum repeti; illud repetitur. Homo meus prostermit se totum in pulpito. Equites iridentes hominem iterum plaudunt. Plebs putat hunc postulare coronam. Ubi verò error Principis cognitus est omnibus cuneis & infimis subselliis Theatri, Princeps ligato crure niveâ fasciâ, niveisq; tunicis, niveis etiâ calceis, superbiens honore divine Imperatoris familia prestita. Protrusus est foras capite ab omnibus.

F A B. VIII.

Fugit irreparabile tempus.

OCCASIO DEPICTA.

C*Alvus homo suspensus in novaculâ cursu alato, fronte crinitâ, nudo corpore, (quem si à comâ anteriore*

124. PHÆDRI FABULARUM

Quem si occupâris, teneas; elapsum semel
Non ipse possit Jupiter reprehendere :
Occasionem rerum significat brevem.

¶ Effectus impediret ne segnis mora,
Finxere antiqui talem effigiem temporis.

F A B. IX.

Ne sus Minervam.

TAURUS & VITULUS.

A Ngusto in aditu Taurus luctans cornibus,
Quam vix intrare possit ad præsepia,
Monstrabat Vitulus quo se pacto plecteret :

Tace, inquit, ante hoc novi quam tu natus es.

¶ Qui doctiorem emendat, sibi dici putet.

F A B. X.

Omnia fert Ætas.

VENATOR & CANIS.

A Dversus omnes fortis veloces feras
Canis quum domino semper fecisset satis,
Languere cœpit annis ingravantibus.

Aliquando objectus hispidi pugnae suis,

Adripuit aurem : sed cariosis dentibus

Prædam demisit. Hic tum Venator dolens,

Canem objurgabat : cui senex contra latrans :

Non te desituit animus, sed vires mee.

Qued finimus lauda, si jam damnas quod sumus.

¶ Hoc cur, Philete, scripserim pulchrè vides.

antérieure ceperis, teneas; non Jupiter ipse possit reducere semel elapsum) significat occasionem rerum agendarum esse brevem.

Veteres finxerunt talem imaginem Occasionis, ne segnis mora retardaret eventus rerum.

F A B. IX.

Ne sus Minervam.

TAURUS & VITULUS.

TAurus luctans cornibus in arcto transitu, cum vix posset ingredi ad præsepe, Vitulus voluit ostendere ei quo pacto flecteret se; Taurus inquit, tace, novi hoc ante quàm tu natus es.

Ille meritò putet hoc sibi dici, qui corrigit peritior. in seipso.

F A B. X.

Omnia fert Ætas.

VENATOR & CANIS.

CUM canis fortis adversus omnes veloces feras semper satisfacisset domino, cæpit languere annorum pondere. Aliquando commissus in pugnam cum hirsuto apro, apprehendit aurem, sed demisit prædam è cariosis dentibus. Hic tum Venator iratus culpabat canem; cui vetulus canis contra inquit, Non fortitudo destituit me, sed vires mee. Laudas quod fuimus, jam damnas quod si sumus.

Philète, pulchrè nosti, cur scripsirem hanc fabulam.

F A B.

F A B. XI.

Postquam lavare cœpit penis tentia
A fisione veretri linguam mulieris;
Adfinitatem attraxit inde obscenitas.

¶ Rogavit alter tribadas & molles mares
Quæ ratio procreâset: exposuit senex.

Idem Prometheus, auctor vulgi fictilis;
Qui simul offendit ad naturam frangitur;
Naturæ partes, veste quas celat pudor,
Cum separatim toto finxisset die.

Aptare mox ut posset corporibus suis;
Ad cœnam est invitatus subito à Libero:

Ubi inrigatus multo venas nectare
Serò domum est reversus titubanti pede.

Tum semisomno corde, & errore ebrio
Adplicuit virginale generi masculo,

Et masculina membra adplicuit feminis:
Ita nunc libido pravo fruitur gaudio.

APPENDIX *Fabularum, olim à MARQUARDO
GUDIO è Manuscripto veteri descriptarum; nunc
autem in lucem editarum.*

F A B. I.

MILUUS EGROTANS.

Multos cum menses egrotâset Miluus
Nec jam videret esse vitæ spem suæ;

Matrem rogabat, sancta circumiret loca,
Et pro salute vota faceret maxima.

Faciam, inquit, fili; sed opem ne non impetrem,
Vehementer vereor; tu, qui delubra omnia

Vastando, cuncta polluisti altaria,
Sacrificiis nullis parcens, nunc quid vis rogem?

F A B. II.

LEPORES VITÆ PERTÆSI.

QUI sustinere non potest suum malum,
 Alios inspiciat, & discat tolerantiam.

¶ Aliquando in silvis strepitu magno conciti
 Lepores clamant, se propter assiduos metus
 Finire velle vitam. Sic quendam ad lacum
 Venerunt, miseri quo se præcipientes darent.
 Adventu quorum postquam ranæ territæ
 Virides in algas miserè fugientes ruunt:
 Heu, inquit unus, sunt & alii, quos timor
 Vexat malorum. Ferte vitam ut cæteri.

F A B. III.

VULPIS & JUPITER.

Naturam turpem nulla fortuna obtegīt.
 ¶ Humanam in speciem cum vertisset Jupiter
 Vulpem, regali pellex ut sedet throno,
 Scarabæum vidit prorepentem ex angulo;
 Notamque ad prædam celeri profiliuit gradu.
 Superi risere, magnus erubuit pater,
 Repudiatam turpemque pellicem expulit;
 His prosequutus: Vive quo digna es modo,
 Quæ nostris uti meritis dignè non potes.

F A B. IV.

LEO & MUS.

NE quis minores lædat, fabula hæc monet.
 ¶ Leone in silva dormiente rustici
 Luxuriabant mures, & unus ex iis
 Super cubantem casu quodam transiit.
 Expergefactus miserum Leo celeri impetu
 Arripuit.

Arripuit ; ille veniam sibi dari rogat,
 Crimen fatetur, peccatum imprudentiæ.
 Hoc Rex ulcisci gloriosum non putans,
 Ignovit & dimisit. Post paucos dies
 Leo, dum vagatur noctu, in foveam decedit.
 Captum ut se agnovit laqueis, voce maximâ
 Rugire cœpit ; cujus immanem ad sonum
 Mus subito accurrens : non est quod timeas, ait,
 Beneficio magno gratiam reddam parem.
 Mox omnes artus, artuum & ligamina
 Lustrare cœpit, cognitosque dentibus
 Nervos rodendo laxat ingenia artuum.
 Sic captum Mus Leonem silvis reddidit.

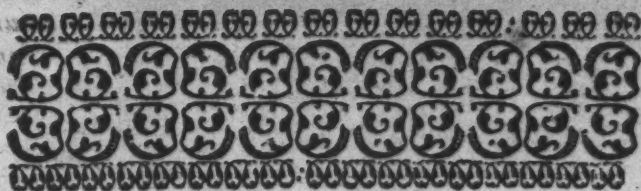
F A B. V.

HOMO & ARBORES.

Pereunt suis auxilium qui dant hostibus.
 Facta bipenni quidam ab arboribus petit,
 Manubrium ut darent, è ligno, quod foret
 Firmum : jusserunt omnes oleastrum dari.
 Accepit munus, factumque aptans manubrium
 Cœpit securi magna excidere robora.
 Dumque eligebat quæ veller, sic Fraxino
 Dixisse fertur Quercus, Merito cædimur.

F I N I S.

Ad LECTOREM.

EN tibi, *Amice Lector*, novam Phædri Fabularum Paraphrasin, in quâ concinnandâ id unice laborandum duxi, ut puerorum captui undequaque sit accommodatior. Quem in finem omnes defectus supplere, elegantiores dictiones minùs elegantibus, sed magis perspicuis, mutare necesse habui. *Experientiâ enim quotidianâ doctiores notas nihil quicquam conferre ad puerorum profectus salutem minorum gentium, omnino edoctus sum.* Hanc igitur Paraphrasin benignè accipias, & una mecum, Lector, fruaris velim.

Vale.

THO. JOHNSON.

